

Kahdeksannen osaston, Puhtaanapitolaitos, tulosääntöä korotettiin 1,345,000 markalla 5,425,000 markkaan, etusijassa koska makkien puhtaanapidosta suoritettavien maksujen perusteita oli muutettu.

Yhdeksännessä osastossa, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola korotettiin kauppahallien myyntikojujen vuokria 220,000 markalla 1,520,000 markkaan sekä myymäläin ja myyntipöytäin vuokria 36,500 markalla 73,000 markkaan, jota vastoin keskuskeittolan tulot vähenivät 200,000 markkaa 8,000,000 markkaan. Osaston loppusumma oli 10,358,000 markkaa vastaten 10,301,500 markkaa vuoden 1925 talousarviossa.

Rahatoimikamari oli kymmenennen osaston, Kaupungin kiinteä omaisuus, tulosääntöehdotukseen merkinnyt erän Tontinlunastukset entiseen määräänsä eli 2,000,000 markaksi. Tämän johdosta talousarviovaliokunta huomautti, että mainittu tuloerä, joka sodan edellisinä vuosina oli ollut varsin huomattava, nyt esillä olevassa tuloarviossa teki ainoastaan 0.8 % kaupungin kokonais-tuloista, ja valiokunta katsoi, että tähän — paitsi rakennustonttien kysynnän vähenemistä — oli syynä se tosiasia, ettei tonteille pantuja arviohintoja määrättäessä oltu kylliksi otettu huomioon yleistä maan arvon kohoamista. Hyväksyen valiokunnan esittämät näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti huomauttaa rahatoimikamarille, jonka asiana tonttien arviointi oli, sen seikan suotavuutta, että kaupungin vakinaisia tuloja lisättäisiin korottamalla kaupungin myytäviksi tarjoamain rakennustonttien hintaa. Tontinlunastuksesta kertyneet tulot merkittiin talousarvioon 2,300,000 markaksi ja kaupunki-kiinteistöjen tuottamat tulot 7,664,440 markaksi. Entinen nimike Kaupunkiin yhdistetty alue muutettiin nimikkeeksi Erinäiset rakennusten ja maan vuokrat, koska tämä luku käsitti pitkinkin irtisanomisajoin luovutettujen tonttien, tilusten ja rakennusten vuokrat samoin kuin aikaisemmin lukuun Sekalaista sisältyneet tulot. Luvun tulojen summa oli 4,562,000 markkaa. Kaupungin maatilain ja kansanpuistojen tulot arvioitiin 3,481,396 markaksi, jolloin otettiin huomioon, että rahatoimikamari oli vapauttanut¹⁾ kansanpuistojen valvojan R. Palmgrenin velvollisuudesta asua siihenastisessa Korkeasaarella olevassa virka-asunnossaan, minkä johdosta sen vuokra poistui. Maistraatin tekemä ehdotus kunnan työväenasuntojen vuokrain korotuksesta ei aiheuttanut toimenpidettä, koska kaupunginvaltuusto jo oli tehnyt²⁾ asiasta päätöksensä.

Yhdennentoista osaston, Sekalaiset tulot, kohdalle merkittiin tuloja 1,483,496 markkaa eli 382,604 markkaa vähemmän kuin vuoden 1925 talousarviossa. Vähennys aiheutui etupäässä siitä, että erä Valtion suoritettava korvaus asevelvollisten perheille poistui³⁾.

Kahdententoista osastoon, Verotus, merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verottamalla koottava määrä 143,710,311: 96 markaksi vuoden 1925 talousarvion 122,380,296: 30 markan asemesta osoittaen siis 21,330,015: 66 markan lisäystä.

C. Muut asiat.

Kaupunginvaltuuston 50-vuotisjuhla. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ juhlia valtuuston ensimmäisen kokouksen 50-vuotismuistoa pitämällä juhlakokouksen, johon kunniavieraina kutsuttaisiin tasavallan presidentti seurueineen, hallituksen edustajia, Uudenmaan läänin maaherra, vuosiksi 1875—77 vali-

¹⁾ Vrt. tätä kert. siv. 228. — ²⁾ S:n siv. 32. — ³⁾ S:n siv. 103. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 7 p. tammik. 7 §; ks. myös tätä kert. siv. 61.

tuista valtuutetuista ainoa elossa oleva, pankinjohtaja F. K. Nybom, valtuuston virkailijat vuodelta 1875 sekä valtuuston aikaisemmat puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat, minkä ohessa kaupunginvaltuuston entisille jäsenille, kaupungin ylemmille virkamiehille sekä valtuutettujen naisille varattaisiin tilaisuus olla saapuvilla kokouksessa. Juhlaojelma vahvistettiin; ainoaksi asiaksi otettiin esityslistaan ehdotus määrärahan osoittamisesta kaupungintalon rakentamiseksi Helsinkiin.

Kunnan kuulutukset ja ilmoitukset. Vtt J. E. Aalto ja Patokoski esittivät, että kaikki kaupunginvaltuuston tiedonannot julkaistaisiin Työväenjärjestöjen tiedonantaja nimisessä sanomalehdessä sekä että valtuusto velvoittaisi kaikki kaupungin laitokset julkaisemaan kuulutuksensa ja ilmoituksensa mainitussa lehdessä, mutta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ olla ottamatta esitystä käsiteltäväksi, koska kysymyksen ratkaiseminen oli kunnan asianomaisten hallintoelinten asia.

Kaupunginvaltuuston esityslistat. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että jokaisen valtuuston kokouksen painettuihin esityslistoihin otettaisiin taulu, joka osoittaisi menosäännön eri pääluokkain kohdalle merkittyjen valtuuston käyttövarain määrän sekä miten paljon näitä varoja vielä oli käytettävänä.

Kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen ratkaisemattomien asiain luettelo. Käsiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, kesäkuun 30 p:nä ratkaisematta olevien asiain luettelo³⁾ valtuusto päätti⁴⁾ poistaa seuraavat asiat: rahatoimikamarin esityksen tonttipaikan osoittamisesta suunnitellulle uudelle keskuspoliisitalolle⁵⁾, koska kaupunginvaltuusto syyskuun 24 p:nä 1924 oli lakkauttanut asiaa valmistelemaan asetetun komitean sekä antanut uudelle komitealle, johon kuuluivat valtuuston puheenjohtaja, kaupunginjohtaja sekä vtt Leino, Lindberg, Moisio ja Paloheimo, tehtäväksi valmistella kysymystä uuden kaupungintalon rakennuttamisesta; kysymyksen konserttitalon aikaansaamisesta, koska tätä kysymystä ei lähiaikoina voitu ratkaista⁶⁾; Suomen karjakeskuskunta r. l. nimisen yhtymän anomuksen erinäisten huojennusten myöntämisestä perustettaessa suunniteltua vientiteurastamoa Pasilaan⁷⁾; yhteisen raastuvanoikeuden esityksen raastuvanoikeuden huoneistojen laajentamisesta ja korjaamisesta, koska valtuusto oli kuluvan vuoden menosääntöön merkinnyt määrärahan tärkeimpiä ehdotettuja töitä varten ja määräraha jäljellä olevia töitä varten merkittäisiin vuoden 1926 menosääntöön⁸⁾; kaupungin sairaalain ylihallituksen ilmoituksen Kivelän sairaalan n. s. lasarettirakennuksen käyttämisestä väliaikaisena mielisairaalana, koska esitys ei aiheuttanut toimenpidettä valtuuston taholta; sekä erinäisten henkilöiden anomuksen erään talonissännöitsijän määräyksen muuttamisesta, jonka johdosta kolme suurehkoa, koleraparakkeissa asuvaa perhettä oli siirretty Suvilahden kasarmiin ja siten vapaiksi joutuneet huoneet luovutettu pienemmille, siihen asti Suvilahden kasarmissa asuneille perheille, koska kysymyksen ratkaiseminen ei ollut valtuuston asia.

XV kaupunginosan rakennusjärjestys. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli oheenliittäen puoltolauseensa lähettänyt kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman XV kaupunginosan rakennusjärjestysehdotuksen⁹⁾. Mainitussa ehdotuksessa oli pyritty mahdollisimman suuressa määrin noudattamaan kaupungin yleisen rakennusjärjestyksen määräyksiä ja rajoittamaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 15 §. — ²⁾ S:n 16 p. jouluk. 12 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 15 §. — ⁵⁾ Ks. vuod. 1914 kert. siv. 34. — ⁶⁾ Ks. vuod. 1918 kert. siv. 385. — ⁷⁾ Ks. vuod. 1922 kert. siv. 226. — ⁸⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 285. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

puheena olevaan kaupunginosaan kohdistuvien erikoismääräysten antaminen sellaisiin säännöksiin, joita oli pidetty välttämättöminä, jotta kaupunginosa tulisi hyvin järjestetyksi ja sopusuhtaisesti rakennetuksi. Tässä mielessä oli rakennusjärjestykseen m. m. otettu määräys siitä, että eräiden mainittujen korttelien liike- ja vuokra- sekä rivitaloille varattuja tontteja rakennettaessa oli rakennuksen korkeuteen, kerrosten lukuun ja ääriiviivoihin nähden noudatettava julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan laatimia ja vahvistamia julkisivukaavioita. Erillisille huvilarakennuksille, jotka sai rakentaa enintään kaksikerroksiseksi kellarikerrosta lukuun ottamatta oli rakennuskorkeudeksi ehdotettu 10 metriä lukien julkisivupinnan yläreunaan. Ehdotukseen sisältyi myöskin kielto käyttää ullakkoa asuinkerroksena. Asemakaavaan merkityt, korttelien sisällä sijaitsevat leikkikentät sekä kujat, joiden tarkoituksena oli varata pääsy tonttien takaosiin, teettäisi kaupunki, mutta niiden kunnossapidosta huolehtisivat rajakkaisten tonttien omistajat, joiden tuli ottaa osaa tästä aiheutuviin kustannuksiin suhteessa, joka vastasi heidän omistamansa pinta-alan suhdetta koko puheenaolevaan kortteliin. Viemärijohdot johdetaisiin läntisen Meilahden läpi Seurasaaren pohjoispuolella olevaan avonaiseen ja syvään veteen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ edellä mainitun XV kaupunginosan rakennusjärjestysehdotuksen samalla päättäen alistaa sen valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi²⁾.

Kuntähdän omakotialueen rakennusjärjestys. Samalla kun kaupunginvaltuusto teki päätöksen³⁾ omakotialueen kuntoonpanettamisesta Kuntähteen valtuusto vahvisti⁴⁾ edellä mainitun alueen kortteleita n:ot 924, 926—928, 931, 932, 935—937, 940, 941 ja 944 sekä osia kortteleista n:ot 923, 925, 929, 933, 934, 938, 939, 942 ja 943 rakennettaessa noudatettavan rakennusjärjestyksen⁵⁾.

Eräiden Käpylän tonttien rakennusjärjestys. Samaten kaupunginvaltuusto vahvisti⁴⁾ Käpylän puutarhaesikaupungin Taivaskallion huvila-alueen kortteleissa n:ot 891—899 noudatettavan rakennusjärjestyksen⁶⁾.

Länt. viertotien tonttien n:ot 33 ja 35 rakennuttaminen. Aktiebolaget City niminen yhtiö oli rakennuskonttorille ilmoittanut aikovansa osin itse, osin tontinluovutusta käyttäen täyttää rakennusvelvollisuutensa omistamiinsa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 523 sijaitseviin Länt. viertotien tontteihin n:ot 33 ja 35 nähden sekä anonut, että Florantie panetettaisiin kuntoon puheena olevain tonttien kohdalta. Rahatoimikamari ei katsonut olevan syytä ryhtyä toimiin yhtiön rakennusaikeiden lykkäämiseksi tai estämiseksi, mutta koska puheena olevat tontit sijaitsivat sillä alueella, jonka halki ehdotettu⁷⁾ Hietalahdensataman ja Pasilassa olevan valtionrautateiden järjestelyratapihan välinen rautatie mahdollisesti rakennettaisiin, jätti kamari kysymyksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi. Asiaa käsiteltäessä valtuusto päätti⁸⁾, ettei rahatoimikamarin ilmoitus antaisi sille aihetta toimenpiteeseen, koska esitetystä selvityksestä kävi ilmi, että tonttien rakennuttaminen ei ehdottomasti tekisi puheena olevan rautatien rakentamista mahdottomaksi.

Tontinrajain korkeusmääräykset. Koska oli osoittautunut välttämättömäksi loiventaa Helsinginkadun pohjoispuolella sijaitsevan Kaarlenkadun osan liian jyrkkää nousua, päätti⁹⁾ kaupunginvaltuusto merkitä vuoden 1926

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 18 §. — ²⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 110. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 8. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 10 §. — ⁵⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 33. — ⁶⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 35. — ⁷⁾ Ks. vuod. 1921 kert. siv. 59. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 9 §. — ⁹⁾ S:m 16 p. syysk. 12 §.

menosääntöön tähän tarkoitukseen 17,000 markan suuruisen määrärahan sekä anoa maistraatilta kadun muutetun korkeusaseman edellyttämän korttelissa n:o 350 sijaitsevien tonttien n:ot 19, 20 ja 23 korkeusmääräysten muutoksen vahvistamista.

Kaupungin virastojen ja laitosten työteho. Kaupungin vuoden 1920 hallinnon tarkastuksesta antamassaan kertomuksessa ¹⁾ vuositilintarkastajat olivat huomauttaneet, että työtapojen perusteellinen tuntemus yleensä puuttui eri laitoksissa, ja ehdottanut, että otettaisiin harkittavaksi kysymys kaupungin oman tehoisuus- eli järjestelytoimiston perustamisesta. Talousarviovaliokunnan lausuttua mielipiteensä ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ antaa rahatoimikamarille tehtäväksi valmistella kysymystä mainitun elimen perustamisesta yhteistoimin asianomaisten laitosten ja lautakuntain kanssa tutkimaan ja erittelemään niiden suorittamia töitä ja niissä käytettyjä menettelytapoja saadakseen selville, mitä ehkä voitiin yksinkertaistuttaa tai jättää pois ja mitä oli lisättävä mahdollisimman suuren työtehon saavuttamiseksi mahdollisimman pienin kustannuksin. Asiaa valmistelemaan rahatoimikamari sittemmin asetti ³⁾ komitean, johon valittiin kaupunginkamreeri P. J. Björk, johtajat T. Salmio ja E. Sederholm sekä kamreeri G. Weckman ja joka kutsui sihteerikseen varatuomari A. Blombergin.

Antamassaan mietinnössä ⁴⁾ komitea lausui käsittäneensä tehtävänsä siten, että pyydetyn selvityksen oli osoitettava, mitä keinoja oli käytettävissä toivotun tuloksen, työtehon kohoamisen, saavuttamiseksi. Kaupungin keskuhallinto oli jo ryhtynyt tässä tarkoituksessa eräihin toimenpiteisiin, joista mainittiin päätös, että viranpitäjain lomien aikana mikäli mahdollista oli hoidettava toistensa tehtäviä, niin että lomaviransijaisia ei tarvittaisi; yhtenäisen ja yhtäjaksoisen työajan käytäntöön ottaminen eri virastoissa; virastoille annettu kehoitus kehittää työtapojaan ja työtehoaan kaikin keksittävässä olevin keinoin; lämpötekniikan asettaminen; lastensuojelulaitosten keskittäminen; tutkimus siitä, mitä virkoja voitaisiin lakkauttaa ja mitä yhdistää; korttijärjestelmän käytäntöön ottaminen useissa laitoksissa; paperi- ja konttoritarvikkeiden ostokeskuksen perustaminen j. n. e. Näiden toimenpiteiden tulokset olivat kuitenkin yleensä jääneet riippuvaisiksi yksityisten laitosten johdosta ilman että saavutettuja tuloksia jäljestäpäin oli keskenään vertailtu tai arvosteltu, eikä keskusjohto tätä varten tarkoitettua elimen puutteessa ollut voinut syventyä työn yksityiskohtiin. Työtapoja ja -menetelmiä koskevat kysymykset olivat jääneet kokonaan vaille yhtenäistä käsittelyä, mikä olikin ymmärrettävää, kun uudistusten aikaansaaminen tällä alalla edellytti asianomaisten laitosten työn perusteellista tuntemusta. Komitea oli senvuoksi sitä mieltä, että olisi perustettava virka, jonka haltija olisi velvoitettava perinpohjin tutustumaan kaupungin eri virastojen työtehtäviin sekä seuraamaan työtapojen ja työtehon kehitystä. Selostettuaan lyhyesti puheena olevan toiminnanhaaran järjestelyä Pohjoisamerikan Yhdysvalloissa komitea ehdotti, että uusi viranpitäjä, jota komitea nimitti tehoisuusneuvoksi, alistettaisiin suoraan kaupunginjohtajan alaiseksi, jotta hän olisi välittömässä kosketuksessa kaupungin keskushallinnon kanssa ja sen käytettävissä; että virka alunpitäen järjestettäisiin vakinaiseksi, jotta mahdollisuudet saada virkaan todella sopiva henkilö siten lisääntyisivät; että jos viran tultua julistetuksi avoimeksi hakijoiden joukossa ei olisi ainoatakaan kaikin puolin sopivaa

¹⁾ Ks. vuod. 1921 kert. siv. 65. — ²⁾ Ks. vuod. 1922 kert. siv. 35. — ³⁾ S:n siv. 285.
— ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10 vuodelta 1924.

henkilöä, virka sillä kertaa jätettäisiin täyttämättä ja henkilöiltä, jotka katsottiin sopiviksi, tiedusteltaisiin, olivatko he halukkaita vastaanottamaan sen; sekä että uuden viranpitäjän johtosääntö vahvistettaisiin vasta hänen jonkin aikaa harjoitettuaan toimintaansa.

Rahatoimikamari lähetti mietinnön kaupunginvaltuustolle ja ehdotti puolestaan, että komitean ehdotus hylättäisiin huomauttaen m. m., että Pohjoisamerikan Yhdysvaltain ja Helsingin olot olivat niin suuressa määrin erilaiset, että tälääläisiä toimenpiteitä tuskin voitiin perustaa mainitussa maassa saavutettuihin kokemuksiin. Edelleen kamari korosti sitä seikkaa, että jos kaupungin virastojen ja laitosten työtavassa sekä niiden järjestelyssä todella oli niin paljon toivomisen varaa kuin komitea oli luullut voivansa todeta, niin oli varmaan itse järjestelmässä vika, jota uuden virkamiehen asettaminen tuskin voisi korjata. Kuitenkin oli paraillaan tekeillä kaupunkien keskushallinnon uudistamista koskeva lakiehdotus, joka voimaan tultuaan aiheuttaisi syvälle käypiä muutoksia kaupunkien hallintojärjestelmään ja siten myös loisi kokonaan uuden pohjan esilläolevalle kysymykselle. Samalla kamari huomautti, että sen kielteinen kanta kohdistui yksinomaan uuden viran perustamiseen toistaiseksi, jota vastoin kamari tietenkin oli tukeva kaikkia kaupungin virastojen työtehon lisäämistä tarkoittavia pyrkimyksiä.

Edellä mainittua asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ palauttaa sen talousarviovaliokuntaan, jonka tuli antaa lausunto komitean ja kamarin ehdotuksista.

Talousarvioehdotuksen valmistumisaika. Kaupunginvaltuuston annettua ²⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi harkita, oliko mahdollista jättää tulo- ja menosääntöehdotus maistraatille ja valtuustolle viimeistään marraskuun 1 p:nä, kamari ilmoitti, ettei tämä näyttänyt olevan mahdotonta. Kuitenkin kamari oli sitä mieltä, että mainittu ajankohta oli liian aikainen määrääjäksi. Eri laitosten ehdotuksia ei näet yleensä voitu laatia eikä lähettää kamarille ennen syyskuun 1 p:ä, joka ajankohta olikin tässä kohden säädetty määrääjäksi kassa- ja tililaitoksen johtosäännössä. Kamari voi kenties kiireellisissä tapauksissa valmistaa ehdotuksensa kahdessa kuukaudessa, mutta katsoen arvaamattomiin viivytyksiin ja jotta kamari voisi mahdollisimman tarkasti merkitä talousarvioonsa suurehkot, erityistä käsittelyä vaativat määrärahat, tulisi kamarin saada käyttää työhön kaksi ja puoli kuukautta, mitä aikamääräystä joka tapauksessa olisi noudatettava. Toisaalta kamari ei katsonut olevan syytä vaatia ehdotusta ennen marraskuun 15 p:ä, koska puolentoista kuukauden tarkastusaikaa oli pidettävä täysin riittävänä maistraatille ja talousarviovaliokunnalle, jotka voivat yhtäaikaa ryhtyä ehdotusta käsittelemään, kun taas kaupunginvaltuuston jäsenet maistraatin ja talousarviovaliokunnan lausuntoja odottaessa voivat perusteellisesti tutustua kamarin ehdotukseen ollakseen valmiit päättämään siitä niin pian kuin mainitut lausunnot oli annettu.

Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, ettei kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 1 §:n määräykseen meno- ja tuloarvion valmistumisajasta tehtäisi mitään muutosta.

Kaupungin talousarvion laadinnan perusteet ja lainavarain käyttö. Rahatoimikamari ilmoitti, että kamari täyttäen kaupunginvaltuustolta saamansa

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 10 §. — ²⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 115. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 12 §.

tehtävän¹⁾ oli laatinut kaupungin tulo- ja menoarvion perusteiden uudistamista tarkoittavan alustavan ehdotuksen, jonka se ottaisi lopullisesti käsiteltäväkseen talousarvion käsittelyn yhteydessä ja vuoden 1926 alussa alistaisi kaupunginvaltuuston harkittavaksi. Samalla kamari aikoi jättää valtuustolle selvityksen sekä ehdotuksen lainavarain käytöstä, koska tämä kysymys läheisesti liittyi talousarviokysymyksiin ja tulisi rahatoimikamarissa käsiteltäväksi niiden yhteydessä. Ilmoitus ei aiheuttanut²⁾ toimenpidettä.

Sihteeritoimen siirtäminen kaupunginvaltuustosta rahatoimikamariin. Koska rahatoimikamarin työ viime aikoina oli suuresti lisääntynyt ja sinne sen vuoksi tarvittiin yksi sihteerin lisää, kun taas kaupunginvaltuuston valiokuntasihteerin toimi haitatta voitiin lakkauttaa, päätti³⁾ valtuusto rahatoimikamarin puolelta ehdotettua järjestelyä perustaa kamariin vuoden 1926 alusta lukien 16 vakinaiseen palkkaluokkaan luettavan uuden sihteeritoimen; siirtää tähän toimeen kaupunginvaltuuston valiokunta-asiain sihteerin filosofianmaisteri H. Dalströmin, jonka virka valtuustossa samalla lakkautettaisiin; oikeuttaa filosofianmaisteri Dalströmin ikäkorotusten saamiseksi uudessa virassaan lukemaan hyväkseen virantoimituksensa kaupunginvaltuuston sihteerinä eli heinäkuun 1 p:n 1919 jälkeisen ajan; vahvistaa päätöksestä aiheutuvan kaupunginvaltuuston kanslian johtosäännön muutoksen⁴⁾; sekä taata valtuuston ensimmäiselle sihteerille E. Cavoniukselle ja toiselle sihteerille K. Reinille korvaukseksi valiokuntasihteerin tehtävään hoitamisesta 1,000 markkaa kuukaudessa kumpaisellekin vuoden 1926 alusta lukien.

Rahatoimikamarin ja kaupungin satamahallinnon ohjesääntöjen muuttaminen. Sittenkuin satamahallitus kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä oli huomauttanut, että vuonna 1924 vahvistettujen⁵⁾ liikenne- ja satamatariffien mukaan hallituksen tuli ratkaista kaikki mainittujen maksujen palauttamista koskevat kysymykset, jota vastoin rahatoimikamarin asiana edelleen oli käsitellä tuulaakimaksujen palauttamista koskevat kysymykset, sekä että tämä järjestelmä aiheutti paljon turhaa kirjeenvaihtoa ja ajanhukkaa, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyen satamahallituksen esittämät näkökohdat valtuuttaa hallituksen ratkaisemaan kaikki satamaliikenteestä suoritettavien maksujen tileistä poistoa ja palautusta koskevat asiat. Samalla valtuusto vahvisti edellämainitun päätöksen aiheuttamat rahatoimikamarin ja kaupungin satamahallinnon ohjesääntöjen muutokset⁷⁾.

Uusi satamajärjestys. Suomen satamaliiton hallituksen laadittua ehdotuksen Suomen kaupunkien yhtenäiseksi satamajärjestykseksi sekä kehoitettua satamahallitusta ryhtymään toimenpiteisiin tämän satamajärjestyksen ottamiseksi käytäntöön Helsingissä oli viimeainittu hallitus hankittuaan ehdotuksesta eräiden yksityisten laivanvarustusliikkeiden lausunnot lähettänyt sen⁸⁾ kaupunginvaltuustolle anoen sen hyväksymistä. Rahatoimikamari, jolle kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta antoi tilaisuuden lausua mielipiteensä asiasta, huomautti⁸⁾, että voimassa oleva satamajärjestys oli vanhentunut eikä vastannut nykyajan vaatimuksia. Pääasiassa kamari voikin yhtyä satamahallituksen lähettämään ehdotukseen, joka ilmeisesti oli laadittu osin

¹⁾ Ks. vuod. 1923 kert. siv. 119. — ²⁾ Valt. pöytäk. 12 p. elok. 17 §. — ³⁾ S:n 11 p. marrask. 4 § ja 9 p. jouluk. 3 §. — ⁴⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 160. — ⁵⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 88. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 20 §. — ⁷⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 99—100. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

siihen asti voimassa olleiden kotimaisten kaupunkien satamajärjestysten, osin vastaavien uudempien Skandinavian kaupungeille vahvistettujen satamajärjestysten pohjalle, minkä ohessa ensimmäisiin pykäliin oli otettu erikoisesti Helsingin kaupungin oloihin sovellettuja määräyksiä. Kuitenkin kamari, joka oli hankkinut asiasta kaupungin poliisimestarin, palotoimikunnan, kaupungin yleisten töiden hallituksen, kaupungininsinöörin, satamainsinöörin ja Helsingin kauppakamarin lausunnot, tahtoi tehdä ehdotukseen eräitä muutoksia ja lisäyksiä. M. m. kamari ei pitänyt satama-alueen laajentamista satamahallituksen ehdottamassa määrässä tarpeen vaatimana, minkä lisäksi kamari tahtoi tarkoin määritellä puheena olevan alueen rajat, jotka olisi merkittävä satamajärjestykseen liitettävään karttaan.

Kun valmisteluvaliokunnan tarkoitusta varten asettama jaosto vielä oli etupäässä muodollisesti tarkastanut rahatoimikamarin ehdotuksen¹⁾ uudeksi satamajärjestykseksi, hyväksyi²⁾ kaupunginvaltuusto lopullisen ehdotuksen tehtyään siihen eräitä vähäisiä muutoksia.

Helsingin henkikirjoituksen ja veronkannantalaitoksen uudestaanjärjestely. Vuonna 1921 kaupunginvaltuusto antoi³⁾ rahatoimikamarin tehtäväksi laatia ehdotuksen kaupungin veronkannantalaitoksen täydellisestä uudistamisesta tehokkaan veronkannannan aikaansaamiseksi. Kamari asetti asiaa valmistelemaan komitean, joka huhtikuun 6 p:nä 1925 päivätyssä mietinnössä⁴⁾ lausui lyhyesti seuraavaa:

Jäämäluettelujen tarkastus osoitti, että kaikista kunnallisverotetuista henkilöistä, jotka eivät olleet suorittaneet verojaan ilmoitetussa veronkannannassa, runsasta kolmattaosaa ei ollut voitu perittäessä tavata sekä että keskimäärin joka kahdeksannelta kunnallisverotetulta henkilöltä ei ulosotettavan omaisuuden puutteessa ollut voitu pakkokeinoin periä veroa. Tähän lienevät syynä osin itse verotusjärjestelmässä, osin veronkannantalaitoksessa esiintyvät puutteet. Edellisen kysymyksen selvittäminen ei kuitenkaan kuulunut komitean tehtävän puitteisiin, mutta komitea oli sitä mieltä, että ajanmukainen ja hyvin harkittu kannantalaitoksen uudistus nykyisinkin verotusjärjestelmin aikaansaisi jotenkin tehokkaan veronkannannan. Komitea ehdotti senvuoksi kunnallisen veronkannantalaitoksen perustamista. Kaupunkien kunnallishallinnosta voimassa olevan asetuksen mukaan oli rahatoimikamarin asia toimittaa kunnallinen veronkannanta, jota vastoin valtion tuloja omaisuusverosta voimassa oleva laki velvoitti maistraatin toimittamaan viimeksimainitun veron kannannan, minkä ohessa maistraatin kaupungin ulosotonhaltijana tuli valvoa ulosottotoimin tapahtuvaa verojäämän perintää. Tähän katsoen ja välttääkseen muussa tapauksessa välttämätöntä lain muutosta, joka viivyttäisi uudistuksen toteuttamista, komitea ehdotti, että veronkannantalaitos henkikirjoitukseen ja veronkannantaan nähden olisi rahatoimikamarin, maksamattomien verojen pakolliseen perintään nähden maistraatin alainen. Laitos käsittäisi henkikirjoitusosaston, veronkannantaosaston ja verovoutiosaston, ja sille siirtyisi rahatoimikonttorilta kaikkien verojen kannanta. Kaupunginkamreerinvirka siirtyisi rahatoimikonttorista veronkannantalaitokseen, ja viranhaltija toimisi koko laitoksen johtajana ja samalla veronkannantaosaston esimiehenä, kun taas toinen kaupunginvouti olisi verovoutiosaston ja henkikirjoittaja henkikirjoitusosaston johtaja. Taksoituslautakunta ja verotusvalmistelukunta järjestettäisiin samassa yhteydessä

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 3 §. — ³⁾ Ks. vuod. 1921 kert. siv. 64. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

uudestaan erityiseksi verotuslaitokseksi, joka myöskin olisi osin rahatoimikamarin, osin maistraatin alainen ja veronkannantalaitoksen vertainen.

Mitä ensinnä tuli henkikirjoitukseen, lausui komitea, että väestön luetteloiminen ja osoitteenmuutosten tarkkailu oli ollut ja jatkuvasti oli erittäin puutteellisesti järjestetty. Jos tahdottiin aikaansaada nopeasti ja tehokkaasti toimiva kannantalaitos, oli mainittu luetteloiminen järjestettävä täysin ajan- ja tarkoituksenmukaisella tavalla eli toisin sanoen henkikirjoitus kokonaan uudistettava. Kaupungin tulisi tässä tarkoituksessa muodostaa erityinen henkikirjoitusalue, joka jaettaisiin kuuteen piiriin, jokaisella oma henkikirjoituskonttorinsa ja niiden lisäksi keskuskonttori, jotka olisivat rahatoimikamarin alaiset. Henkikirjoitus tulisi kunnalliseksi tehtäväksi ja perustuisi jatkuvaan, vahvistetun kaavakkeen mukaan toimitettuun kaupungin väestön luetteloimiseen. Tiedot kerättäisiin vuosittain tammikuun 1 p:nä piiritäin, järjestettyinä kaupunginosain, korttelien, kiinteistöjen ja talouksien mukaan, ja niiden tulisi koskea mainitun päivän oloja. Nämä tiedot olisivat henkikirjoitusluettelon perustuksena ja todisteina ja ne säilytettäisiin kaksin kappalein, toinen keskuskonttorissa, toinen piirikonttorissa. Jokainen talouden esimies olisi sitäpaitsi velvollinen 14 päivän kuluessa antamaan asianomaiseen piirikonttoriin tiedot talouteensa kuuluvien tai huoneistossaan asuvien henkilöiden keskuudessa vuoden varrella tapahtuneista muutoksista, mikäli ne koskivat muuttoja, kuolemantapauksia, syntymiä, solmittuja avioliittoja, seurakunnan jäsenyyttä y. m. Koska yleisön tietoisuuteen tuskin vielä lieenee syöpynyt, että edellä mainitut tiedot ovat yhteiskunnalle tärkeitä ja että ne ehdottomasti on annettava määräajan kuluessa, oli vastaiseen henkikirjoitusta koskevaan asetukseen pantava verraten ankaria rangaistumääräyksiä tässä kohden esiintyvistä laiminlyönneistä. Tietojen antamisen helpottamiseksi olisi hankittava postirahavapaus henkikirjoituskonttoreille ja veronkannantaosastolle osoitettuihin kirjeihin nähden, mikä komitean arvelun mukaan ei tuottaisi vaikeuksia, koska tehokas henkikirjoitus edistäisi paremman tuloksen saavuttamista valtionveronkin perinnässä.

Henkikirjoitus ja jatkuva luetteloiminen aiheuttaisivat tuntuvia kustannuksia, minkä johdosta komitea ehdotti, että kaupunki tämän lain mukaan kaupungille kuulumattoman tehtävän toimekseen ottamisen epäamättömänä ehtona vaatisi valtionapua vähintään 50 % vahvistetusta vuosimenosäänöstä ja konttorien kuntoonpanon aiheuttamista kertakustannuksista.

Se asiaintila, että verojen kannanta oli neljän toisistaan erillisen laitoksen varassa, nimittäin henkikirjoituskonttorin, verotusvalmistelukunnan, rahatoimikonttorin ja ulosottolaitoksen, oli komitean mielestä korjausta vaativa epäkohta. Henkikirjoitus ja veronkannanta kuuluivat kuitenkin niin läheisesti yhteen, että ne mikäli mahdollista oli saatettava keskenään läheiseen elimelliseen yhteyteen. Tähän nähden komitea ehdotti, että rahatoimikonttori jatkuvasti olisi kaupungin keskuskassana ja sellaisena myös kantaisi kaupungille tulevat maksut, maanvuokrat, tontinlunastukset j. n. e., mutta että siltä sitä vastoin vastedes poistettaisiin tehtävä hoitaa kunnallisveron ja muiden ulosottotoimin kunnalle suoritettavain maksujen maksuunpano ja kannanta samoin kuin myös valtion tulo- ja omaisuusveron kannanta. Tämä tehtävä siirrettäisiin edellä mainitulle veronkannantalaitokselle, joka olisi järjestettävä niin läheisesti henkikirjoituksen ja ulosottotoimin tapahtuvan veronperinnän yhteyteen, että näitä kolmea laitosta lähinnä voisi pitää saman viraston osastoina. Tämä vahvan keskityksen periaate oli komitean ehdotuksen kulmakiviä.

Veronkannantaosaston ulkonaiset järjestysmuodot vastaisivat henkikirjoituskonttorille ehdotettua järjestelyä. Kaupunki jaettaisiin veronkannantaankin nähdessä kuuteen piiriin, jotka olisivat samat kuin henkikirjoituspiirit, ja henkikirjoituskeskuskonttoria vastaisi keskeinen veronkannantalaitos. Verojen maksuunpano kuuluisi osin valtion ja kunnan verotusvalmistelukunnille, osin, mikäli se koski kirkollismaksuja, kirkkohallinnolle. Sitä vastoin sekä kunnan että valtion ja kirkon verojen kannanta ja perintä olisi veronkannantalaitoksen asia. Näiden erilaisten verojen kannanta tapahtuisi samanaikaisesti vuoden varrella neljänä kannantakautena, joiden ajankohta olisi ennakolta vahvistettu, nimittäin yksi erä valtiolle ja kunnalle tulevasta veromäärästä kaikkina neljänä kautena ja koko kirkollisvero kolmantena sekä viimeainittun veron laissa edellytetty jäämäinkannanta neljäntenä kannantakautena.

Kun Helsingin kaupunginvaltuutuskonttori työskenteli kolmin osastoin, joilla oli määrätty, rajoitetut työtehtävät, ei osastojen täydellinen erottaminen toisistaan järjestelytarkoituksessa tuottanut mainittavaa vaikeutta. Toisen kaupunginvaltuutuksen osasto voitaisiin sen vuoksi lohkaista erilleen kaupunginvaltuutuksen konttorista ja tälle osastolle kuuluvat tehtävät siirtää kaupungin veronkannantalaitokselle, johon perustettaisiin erityinen ulosotto-osasto. Tämän osaston asiana olisi hoitaa ja toimittaa maksutilaisuudessa suorittamatta jääneiden kunnan, valtion ja kirkon verojen sekä muiden ulosotettavien verojen pakollinen perintä. Veronkannantalaitoksen ulosotto-osastoa järjestettäessä noudatettaisiin samoja periaatteita kuin oli ehdotettu sen veronkannantaosastoon nähden. Siinä kohden olisi veronkannantalaitosta ja henkikirjoitustusta varten ehdotettu kaupungin piirijako myös ulosotto-osaston noudatettavana. Kuhunkin piirikonttoriin asetettaisiin tutkinnon suorittanut lakimies piiriin esimiehenä perintää varten. Näiden ulosottomiesten apulaisiksi asetettaisiin kuhunkin piirikonttoriin tarpeellinen määrä veronkannantamiehiä (ulosottoapulaisia), joiden luvun kussakin piirissä määräisivät jäämäluettelon käsittämisen eräin lukumäärä, työtehtävien vaikeus ja muut asiaan vaikuttavat seikat kussakin veronkannantapiirissä. Veronkannantamiehet työskentelisivät aina piirissään, ja heidän toimensa ei olisi ainoastaan perintä, vaan lisäksi myös asianomaisten verolippujen jakaminen. Sen ohessa pitäisi näiden veronkannantamiesten velvollisuutena olla ilmoittaa henkikirjoituspiirikonttoreihin ne osoitteenmuutokset, joiden he verolippuja jakaessaan ja suorittamattomia verojäämiä periessään voivat todeta vuoden varrella tapahtuneen. Tuollainen järjestely olisi osaltaan omiaan edistämään sen seikan tarkkailua, että osoitteenmuutokset todella ilmoitettiin asianomaisiin henkikirjoituskonttoreihin. Kunnan verojen pakollisessa perinnässä siihen asti käytetyt kaksinaiset veroliput korvattaisiin — paitsi virka-apuasioissa — kaupungin tarkkailulaimin varustetulla kuitilla.

Jos ehdotettu uudestaanjärjestely saataisiin toimeen, olisi komitean mielestä kaupungin revisionikonttorin asia tarkastaa veronkannantalaitos kokonaisuudessaan, mutta sen lisäksi olisi veronkannantalaitoksen ulosotto-osastolle asetettava tarkkailijoita, joiden tulisi aina seurata veronkannantamiesten toimintaa ja valvoa, että kanneetut varat täsmällisesti suoritettiin.

Kaupunginvaltuusto lähetti tämän mietinnön rahatoimikamariin, joka pääasiassa yhtyi siinä esitettyihin näkökohtiin ja ehdotuksiin sekä katsoi edellä selostetulla tavalla suoritettavan henkikirjoituksen ja veronkannannan uudestaanjärjestämisen tuottamien etujen taloudellisesti hyvin vastaavan ehdotuksen toteuttamisesta aiheutuvia lisämenoja. Samalla kamari anoi, että kaupunginvaltuusto kysymystä ratkaistessaan ottaisi huomioon kamarin mieli-

piteen, että nim. verotusvalmistelukunta sisällytettäisiin ehdotetun uudestaanjärjestelyn puitteisiin, että veronkannantalaitoksen johtajalle uskottaisiin myöskin henkilikirjoittajan toimeen liittyviksi aiotut tehtävät, että kaupunginkamreerinvirka säilytettäisiin muuttumattomana rahatoimikonttorissa sekä että veronkannantalaitoksen ulosotto-osaston ehdotetut tarkkailijat olisivat revisionikonttorin alaiset, joten revisiooni ja tarkkailu tulisi yhtenäisemmäksi.

Komitean mietinnöstä antamissaan lausunnoissa¹⁾ olivat edelleen maistraatti, ulosottolaitoksen tarkastaja, toinen kaupunginvouti ja henkilikirjoittaja pitäneet ehdotettua uudestaanjärjestelyä tarpeen vaatimana, mutta samalla esittäneet ehdotuksen ykityiskohtia vastaan lukuisia muistutuksia.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ asettaa valiokunnan, jonka tuli tarkastaa komitean ehdotukset Helsingin henkilikirjoituksen ja veronkannantalaitoksen uudestaanjärjestämiseksi.

Kaupungin palojärjestyksen määräykset. Eräät kaupungin nuohoojat olivat valtioneuvostolle valittaneet, että kaupungin palojärjestyksen 19 § sisälsi määräyksen, joka niin tulkittuna kuin palotoimikunta ja palopäällikkö sitä sovelsivat, rikkoi yleistä lakia vastaan ja riisti osalta kansalaisia heidän elinkeinonharjoittamisoikeutensa. Mainitun säännöksen nojalla oli näet palopäällikkö katsonut oikeudekseen sallia ainoastaan niiden nuohoojain, jotka hän oli ottanut eri nuohouspiireihin, harjoittaa nuohoojanammattia. Koska palopäällikkö perusti menettelynsä edellä mainittuun palojärjestyksen pykälään, anoivat valittajat, että valtioneuvosto saattaisi sen sopusointuun elinkeinolain kanssa.

Kaupunginvaltuusto, jolta oli pyydetty asiasta lausuntoa, esitti³⁾ hankittuaan siitä palotoimikunnan ja palopäällikön lausunnot pääasiallisesti seuraavaa:

Vuoteen 1921 asti sovellettiin vuonna 1882 vahvistettua palojärjestystä, jonka mukaan nuohous oli niin järjestetty, että palotoimikunta palopäällikön ehdotuksesta jakoi kaupungin nuohouspiireihin sekä asetti nuohoojat, joiden tuli kunkin piirissään toimittaa nuohous maistraatin vahvistaman taksan mukaan. Jos talonmistaja halusi käyttää toista ammattitaitoista nuohoojaa, oli hänen ilmoitettava siitä palopäällikölle, jonka oli tehtävä tästä merkintä sekä asianomaisen piirinuohoojan että yksityisen nuohoojan tarkastuskirjaan. Yksityisnuohooja oli velvollinen joka kuukauden alussa näyttämään palopäällikölle tarkastuskirjansa sekä selostamaan nuohouksessa tekemänsä havainnot. Oli kuitenkin osoittautunut, ettei tämä järjestelmä kyllin tehokkaasti poistanut tulenvaaraa; m. m. osoittivat liian usein esiintyvät noki-valkeat, ettei nuohous ollut kaupungissa tyydyttävästi järjestetty. Uuden, vuonna 1921 vahvistetun palojärjestyksen määräykset poistivat mahdollisuuden käyttää yksityisnuohoojia, ja piirinuohoojain toiminta järjestettiin tehokkaan tarkastuksen alaiseksi, kaikki siinä tarkoituksessa, että kaupungin asukkaiden omaisuus mikäli mahdollista turvattaisiin tulenvaaralta. Edellä esitettyyn katsoen kaupunginvaltuusto piti voimassa olevan palojärjestyksen määräyksiä nuohouksesta tarkoituksenmukaisina ja yleisen turvallisuuden kannalta välttämättöminä, minkä johdosta valtuusto anoi³⁾, että sisäasiainministeriö siinä tapauksessa, että kaupungin palojärjestyksen katsottaisiin sotivan elinkeinolakia vastaan, tekisi aloitteen mainitun lain muuttamiseksi siten, että oikeus harjoittaa nuohoojanammattia voitaisiin paloturvallisuuden

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26. — ²⁾ Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 6 §; ks. myös tätä kert. siv. 147. — ³⁾ Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 3 §.

vaatimusten mukaisesti säännöstellä kunnan viranomaisten vahvistamilla säännöillä.

Toisen kaupunginvoudin konttorin uudestaan järjestäminen. Kaupunginvaltuuston kehoitettua¹⁾ rahatoimikamaria edelleen valmistelemaan ehdotusta kahden vanhemman ulosottoapulaistoimen perustamisesta toisen kaupunginvoudin konttoriin sekä toisen kaupunginvoudin palkan korottamisesta ja ehdotetun avustavan toisen kaupunginvoudin palkan vahvistamisesta samoin kuin antamaan valtuustolle lausuntonsa tästä ehdotuksesta kamari ilmoitti olevansa sitä mieltä, että ehdotuksen kahden edellä mainitun ulosottoapulaistoimen perustamisesta tuli saada raueta, koska se erottamattomasti liittyi maistraatin laatimaan ehdotukseen toisen kaupunginvoudin konttorin toiminnan uudestijärjestelystä, jonka ehdotuksen valtuusto oli olennaisilta osilta hylännyt¹⁾. Valtuuston päätöksen¹⁾ nojalla konttorin työ tulisi jatkumaan pääasiassa samalla tavalla kuin aikaisemmin, ja ulosottoapulaiset hoitaisivat edelleenkin palkanulosmittaukset kukin piirissään ja entisin oikeuksin virkasivutuloihin, minkä johdosta ei myöskään ollut odotettavissa, että toisen kaupunginvoudin ja avustavan toisen kaupunginvoudin virkasivutulot lisääntyisivät. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti²⁾ toistaiseksi evätä ehdotuksen kahden vanhemman ulosottoapulaistoimen perustamisesta toisen kaupunginvoudin konttoriin sekä vahvistaa toisen kaupunginvoudin ja avustavan toisen kaupunginvoudin palkat³⁾.

Polisiijärjestys. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli puolestaan hyväksynyt⁴⁾ ehdotuksen Helsingin kaupungin uudeksi poliisiijärjestykseksi, oli maaherra kehoittanut valtuustoa ottamaan harkittavakseen, eikä ehdotuksen 79 §:n 2 kohtaan sisältyvää määräystä kahvilain, ravintolain y. m. avoinnapitoajasta voitaisi kokonaan poistaa tai muuttaa, koska ravintolan-, yömajan-, kahvilan-, biljardin- tai keilaradanpidosta tammikuun 28 p:nä 1922 annetun asetuksen mukaan maaherran asiana oli kunnallis- ja järjestysviranomaisia kuultuaan vapaasti harkiten antaa määräyksiä puheena olevaa laatua olevien liikkeiden avoinnapitoajasta sekä samalla määrätä, olivatko ja millaisin ehdoin ja rajoituksin paikalliset järjestysviranomaiset oikeutettuja tilapäisesti myöntämään poikkeuksia mainittujen määräysten noudattamisesta. Hyväksyen maaherran esiintuomat näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ poistaa ehdotuksesta uudeksi poliisiijärjestykseksi 79 §:n 2 kohdan.

Helsingin pappien veljespiiri oli maaherralle valittanut, ettei mainitussa poliisiijärjestysehdotuksessa kielletty huvitilaisuuksien toimeenpanemista pitkänperjantain ja rukouspäivän edellisinä iltoina, mikä seikka valittajain mielestä soti ikivanhoista ajoista annettuja rukouspäiväjulistuksia vastaan ja teki tyhjäksi hallituksen aikomuksen erityisten kiitos-, katumus- ja rukouspäiväin vahvistamisesta. Kaupunginvaltuusto, jolta pyydettiin lausuntoa valituksen johdosta, päätti⁶⁾ palauttaa asian valmisteluvaliokuntaan, jonka tuli hankkia selvitys mainittujen rukouspäiväjulistusten pätevyydestä kieltää huvitilaisuuksien toimeenpano pitkänperjantain ja rukouspäivien edellisenä iltana. Täyttääkseen tämän tehtävän valiokunta pyysi asian lainopillisesta puolesta lausuntoa vanhemmalta hallintosihteeriltä lakitieteenkandidaatti M. Auralta, joka laajan perustelun jälkeen lausui seuraavaa:

Valtioneuvostolle ei oltu uskottu oikeutta antaa asetusta julkisten huvien toimeenpanemisen ajasta kaupungeissa, eikä sillä niin ollen hallitusmuodon

¹⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 142. — ²⁾ Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 1 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 68. — ⁴⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 138. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 1 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. helmik. 2 §.

28 §:n mukaan ollut määräysoikeutta siihen nähden. Viimeksi annetuissa valtioneuvoston rukouspäiväjulistuksissa oleva määräys, jonka mukaan kaikkier asianomaisten tuli valvoa, ettei julkisia huvitilaisuuksia pantu toimeen eräinä julistuksissa tarkemmin määrättyinä aikoina, perustui edellytykseen, että poliisiviranomaisilla voimassa olevan oikeuden mukaan oli tuosta määräyksestä riippumaton oikeus kieltää julkisten huvien järjestäminen julistuksissa mainittuina aikoina. Lainopilliselta luonteeltaan puheena oleva määräys ei ollut oikeussääntö, vaan alemmille hallintoviranomaisille annettu virantoimitusohje. Tätä objetta ei tehnyt pätemättömäksi se seikka, että se oli annettu asian tultua esitellyksi opetusministeriössä eikä sisäasiainministeriössä.

Suomen kaupunkien poliisiviranomaisilla oli yleisen järjestyksen ylläpitäjänä historiallisen kehityksen nojalla katsottava olevan rukouspäiväjulistuksissa edellytetty oikeus huvien kieltämiseen julistuksessa mainittuina aikoina Uskonnonvapauslaki ei ollut tätä oikeutta rajoittanut.

Sellaisen säännöksen voimaansaattamista paikalliseen poliisijärjestykseen, jonka mukaan huvien toimeenpano pitkänperjantain ja rukouspäivän edellisenä iltana olisi luvallinen, kohtasi tällä hetkellä vaikeuksia m. m. sen tähden, että tämä säännös tulisi olemaan ristiriidassa perinnäistavan ja hallituksen kannan kanssa.

Koska huvien toimeenpanemisen aikaa ei voitu sitovasti säännöstellä valtioneuvoston rukouspäiväjulistuksessa ja epätietoisuutta oli ilmaantunut siitä, mitä voimassa oleva oikeus asiasta sisältää, olisi suotavaa, että kysymys järjestettäisiin tasavallan presidentin hallitusmuodon 28 §:n nojalla annettavalla yleisellä asetuksella. Tuollainen asetus voitaisiin antaa loukkaamatta kuntien oikeutta eräiden järjestyssääntöjen hyväksymiseen. Sellainenkin menettely oli mahdollinen, että kysymys Helsingissä saatettaisiin selvälle kannalle uuteen poliisijärjestykseen otettavalla säännöksellä, jossa kuitenkin ristiriitojen välttämiseksi olisi, niinkuin asiaa valmistellut komitea ja maistraatti olivat ehdottaneet, ainoastaan vahvistettava se, mitä tähän asti oli noudatettu tavanomaisena oikeutena.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ jättää Helsingin pappien veljespiirin valituksen huomioon ottamatta ja ilmoittaa maaherralle pysyvänsä aikaisemmin 28 §:n 3 kohtaan ottamassaan ehdotuksessa määräyksiksi huvitilaisuuksien järjestämisestä eräinä määrättyinä päivinä. Samaten kaupunginvaltuusto anoi²⁾, etteivät eräiden yksityishenkilöiden kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen johdosta esittämät valitukset antaisi maaherralle aihetta toimenpiteeseen.

Elokuun 7 p:nä maaherra hyläten edellä mainitut valitukset vahvisti³⁾ kaupunginvaltuuston hyväksymän poliisijärjestysehdotuksen, ja päätös sai lainvoiman seuraavan marraskuun 18 p:nä.

Panttilainakonttorien poliisipäivystys. Uudenmaan läänin maaherralle lähettämässään kirjelmässä oli Osakeyhtiö Helsingin panttilainakonttori lausunut, että yhtiön vahvistetun ohjesäännön 1 §:n mukaan poliisimiehen tuli lainausaikana päivystää yhtiön konttorissa valvoakseen, ettei varastettua tavaraa jätetty pantiksi, sekä että poliisilaitoksesta oli lähetetty etsiviä konstaapeleita tähän tarkoitukseen aina tammikuun 1 p:n asti, jolloin poliisimestari oli komentanut heidät pois, koska poliisilaitoksen etsivä osasto rikollisuuden lisääntymisen takia tarvitsi kaikki työvoimansa eikä yhtiö ollut halukas

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 1 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 7 §. — ³⁾ S:n 9 p. jouluk. 2 §; ks. Kunnall. asetuskok. siv. 113.

suorittamaan etsiväin konstaapeli palkkaa voimassa olevien palkkausperusteiden mukaisesti, mikä olisi tehnyt mahdolliseksi ottaa poliisilaitoksen palvelukseen vastaavan määrän uusia konstaapeleita. Koska yhtiön asiain näin ollen oli mahdotonta täyttää edellä mainittua, ohjesäännössä säädettyä velvollisuuttaan, anoi yhtiö maaherran toimenpidettä, jotta poliisimestari velvoitettaisiin uudestaan komentamaan etsiviä virantoimitukseen yhtiön konttoriin tai että määräys siellä suoritettavasta poliisipäivystyksestä poistettaisiin ohjesäännöstä.

Kaupunginvaltuusto, jota oli kehoitettu antamaan lausuntonsa edellä mainitusta kysymyksestä, päätti¹⁾ maaherralle annettavassa kirjelmässä puoltaa ehdotusta Osakeyhtiö Helsingin panttilainakonttorin ohjesäännön 1 §:n muuttamisesta ehdotetulla tavalla.

Ammattien ylitarkastajan viran järjestely. Terveystoimikunnan huomautettua, että kunnallisella ammattien ylitarkastajalla oli samat palkkaedut kuin ammattientarkastajilla ynnä ainoastaan 50 markan kuukausittainen lisäpalkkio sekä että oli osoittautunut vaikeaksi näillä ehdoilla saada virkaan sopivaa henkilöä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto lakkauttaa yhden 7:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvan kunnallisen ammattientarkastajanviran ja sen sijaan perustaa 8:nteen luokkaan luettavan uuden ylitarkastajanviran lukien tammikuun 1 p:stä 1926, mistä ajankohdasta myöskin edellä mainitun lisäpalkkion maksaminen lakkautettaisiin.

Kaupungineläinlääkäriin, lihan tarkastamon ja eläinlääkintäbakteriologin johtosäännöt. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli antanut rahatoimikamarille tehtäväksi³⁾ terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan tehdä ehdotuksen kaupungineläinlääkäriin sekä tori- ja kauppahallivalvojan johtosääntöjen selvittämiseksi siihen suuntaan, että mainittujen viranpitäjien asiana oli yhtäjaksoisesti hoitaa elintarvekaupan valvontaa, järjestämistä ja tarkastusta, oli terveydenhoitolautakunta tässä mielessä laatinut ehdotukset kaupungineläinlääkäriin ja lihan tarkastamon uusiksi johtosäännöiksi ja koska lautakunta oli ehdottanut perustettavaksi eläinlääkintäbakteriologinviran, myöskin mainitun viran haltijan johtosäännöksi. Rahatoimikamari oli kielen suhteen sekä silmällä pitäen eri toimihenkilöiden keskinäistä suhdetta tarkastanut ehdotukset, jotka sen jälkeen lähetettiin kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja hyväksyttäväksi. Kun valmisteluvaliokunta vielä oli tehnyt eräitä muutoksia ja lisäyksiä, vahvasti⁴⁾ kaupunginvaltuusto Helsingin kaupungineläinlääkäriin⁵⁾ Helsingin kaupungin lihan tarkastamon⁶⁾ sekä Helsingin kaupungin eläinlääkintäbakteriologin johtosäännöt⁷⁾ valiokunnan ehdottamassa muodossa.

Kaupungin eläinlääkäriin virkain uudestijärjestely. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän⁸⁾ mukaisesti terveydenhoitolautakunta oli ottanut valmisteltavakseen kysymyksen lihan tarkastamon tarkastuseläinlääkärin toimien uudestijärjestelystä ja tässä yhteydessä samalla harkinnut kysymystä kaikkien kaupungin eläinlääkäriin virkain uudestijärjestelystä sekä sen jälkeen valtuustolta anonut, että seuraavat eläinlääkärit otettaisiin kaupungin palvelukseen: 1 kaupungineläinlääkäri, 1 eläinlääkintäbakteriologi sekä lihan tarkastusasemalle 1 johtaja ja 2 tarkastuseläinlääkäriä. Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾ lakkauttaa vanhemman ja nuoremman tarkastus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 3 §. — ²⁾ S:n 25 p. marrask. 16 §. — ³⁾ Ks. vuod. 1923 kert. siv. 63. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 11 p. marrask. 15 §. — ⁵⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 145. — ⁶⁾ S:n siv. 147. — ⁷⁾ S:n siv. 148. — ⁸⁾ Ks. vuod. 1923 kert. siv. 81. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. marrask. 15 §.

eläinlääkäriinvirat; perustaa yhden eläinlääkintäbakteriologinviran ja kaksi tarkastuseläinlääkäriinvirkaa; lukea kaupungineläinlääkäriinviran 15:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan, lihantarkastusaseman johtajan ja eläinlääkintäbakteriologin virat 14:nteen ja tarkastuseläinlääkäriinvirat 12:nteen palkkaluokkaan; sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Sairaanhoitajataarkoulun opetuskieli. Tehdessään päätöksen ¹⁾ huoneiston luovuttamisesta kunnan sairaanhoitajataarkoululle kaupunginvaltuusto samalla antoi rahatoimikamarille tehtäväksi ehdottaa, mitä toimenpiteitä olisi tarpeen, jotta syksyllä alkava sairaanhoitajataarkurssi voitaisiin pitää suomenkielisenä. Saamansa tehtävän täyttäen kamari sittemmin lähetti valtuustolle selonteon tähän tarkoitukseen tarpeellisista järjestelyistä, jotka aiheuttaisivat yhteensä 6,974 markan lisäkustannuksen. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ myöntää mainitun määrän käyttövaroistaan Sairaanhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Kaupungin sairaalain, sairaalain tililaitoksen sekä sairaanhoitajataarkoulun ohjesäännöt. Kaupungin sairaalain ylihallitus oli lähettänyt kaupunginvaltuustolle ehdotukset ³⁾ Helsingin kaupungin sairaalain, sairaalain tililaitoksen ja sairaanhoitajataarkoulun ohjesäännöiksi. Koska kuitenkin ensinmainittuun ohjesääntöön oli otettu sekä sellaisia määräyksiä, jotka kaupunkien kunnallislain mukaan oli alistettava maaherran tutkittaviksi että sellaisia, jotka kaupunginvaltuuston oli lopullisesti vahvistettava, päätti ⁴⁾ valtuusto antaa tätä tarkoitusta varten asetetun komitean ⁵⁾ tehtäväksi ylihallituksen ehdotuksen pohjalla ja terveydenhoitolautakunnan lausunnon hankittuaan laatia ja jättää valtuustolle ehdotukset sekä kaupungin sairaalain ohjesäännöksi, joka alistettaisiin maaherran tutkittavaksi, että sairaalain yhteisiksi säännöiksi. Mainitun komitean tarkastettaviksi lähetettiin ⁴⁾ myöskin ehdotukset sairaalain tililaitoksen ja sairaanhoitajataarkoulun ohjesäännöiksi.

Tehtävänsä mukaisesti komitea anoi lausuntoa terveydenhoitolautakunnalta, joka vastauksessaan, paitsi muita muistutuksia, yleiseltä terveydenhoitokannalta huomautti kaupungin sairaalain ohjesääntöehdotusta vastaan, että sairaalahallituksen olisi hoidettava ainoastaan kaupungin sairaalain taloudellinen hallinto, jota vastoin sairaanhoidon johto ainakin kulkutautisairaalassa sekä tuberkuloosipotilaille aiotuissa sairaaloissa olisi uskottava terveydenhoitolautakunnalle. Tähän käsitykseen komitea ei voinut yhtyä. Kaupungin sairaalain ylihallitus perustettiin vuonna 1915 pääasiassa terveydenhoitolautakunnan jo silloin liian moninaisten ja rasittavain työtehtävien helpottamiseksi. Sen jälkeen sekä sairaalahallinto- että varsinainen terveydenhoitotoiminta oli käynyt entistä enemmän voimia kysyväksi ja työlääksi, ja uusia tehtäviä oli odotettavana näillä molemmilla aloilla. Asiain näin ollen tuntui osittainkin palaaminen sairaalain hallinnon aikaisempaan järjestysmuotoon komiteasta huonosti harkitulta, erittäinkin kun kaupungin sairaalaylihallitus sen vuosikymmenen kuluessa, minkä sen toiminta oli käsitänyt, ei ylipäättään ollut antanut aihetta oikeutettuihin muistutuksiin. Komitea ei myöskään voinut yhtyä terveydenhoitolautakunnan käsitykseen, että nykyinen järjestysmuoto oli ristiriidassa terveydenhoitosäännön kanssa.

Tehtävänsä mukaisesti komitea oli jakanut kaupungin sairaalain ohjesääntöehdotuksen säännökset kahteen ryhmään, joista toinen muodostaisi läänin

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 29. — ²⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 9 §; ks. myös tätä kert. siv. 131. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — ⁴⁾ Valt. pöytäkirj. 18 p. maalisk. 16 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 147.

maaherran vahvistettavan Helsingin kaupungin sairaalahallinnon ohjesäännön, toinen kaupunginvaltuuston vahvistettavat Helsingin kaupungin sairaalain säännöt. Ohjesääntö tulisi pääasiassa Helsingin kaupungin sairaalahallinnosta vuonna 1916 vahvistetun ohjesäännön, säännöt taas vuonna 1909 vahvistettujen Marian sairaalan sääntöjen sijaan, joita viimeksi mainittuja oli noudatettu myös muissa kunnan sairaaloissa. Jakaessaan pykäläiä hallinto-ohjesääntöön ja sääntöihin komitea oli menetellyt siten, että säännökset, joiden oli katsottu vaativan maaherran vahvistusta, oli sisällytetty ohjesääntöön, muut sääntöihin.

Komitean muuten toimittama kaikkien puheena olevain ehdotusten tarkastus oli saanut komitean tekemään niihin lukuisia muutosehdotuksia. Muutamat niistä tarkoittivat asiallisia muutoksia ja oikaisuja. Muodolliset muutokset oli katsottu tarpeen vaatimiksi osin siitä syystä, etteivät ehdotukset erältä kohdin olleet muiden uudempain kunnallisten ohje- ja johtosääntöjen mukaiset, osin syystä, että suomen- ja ruotsinkieliset tekstit monin paikoin, eritoten rahatoimikamarin ehdotuksessa, eivät olleet yhdenmukaiset, osin vihdoin, koska tekstien kielellistä muotoa ei pidetty täysin tyydyttävänä.

Asiaa lopullisesti käsiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ komitean ehdotuksen Helsingin kaupungin sairaalahallinnon ohjesäännöksi²⁾ tehtyään siihen eräitä muutoksia, m. m. poistaen ehdotuksen, että sairaalatarkastaja olisi sairaalahallituksen itseoikeutettu jäsen. Kaupungin sairaalain sääntöehdotus²⁾ hyväksyttiin¹⁾ muutoksitta, samoin kaupungin sairaalain tiliviraston johtosääntöehdotus²⁾. Käsiteltäessä ehdotusta Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarkoulun ohjesäännöksi²⁾ sukeutui keskustelu koulun opetuskielestä, joka komitean ehdotuksen mukaisesti määrättiin olemaan suomi kaksilla peräkkäisillä kurseilla ja ruotsi yksillä niitä seuraavilla, minkä lisäksi kaupunginvaltuusto liitti ohjesääntöön seuraavan lisäyksen: Lähinnä ohjesäännön voimaantulemisen jälkeen järjestettävillä kaksilla kurseilla annetaan opetusta suomeksi. Tehtyään vielä erään pienehkön muodollisen muutoksen valtuusto hyväksyi¹⁾ viimemainitunkin ohjesäännön.

Helsingin kaupungin sairaalahallinnon ohjesäännön maaherra vahvisti joulukuun 16 p:nä.

Mielenvikaisten perhehoito. Kaupungin sairaalain ylihallitus oli lähettänyt valtuustolle ehdotuksen mielenvikaisten henkilöiden elätteleannon järjestämiseksi ja oheenliittänyt ehdotuksen mielisairaiden perhehoidon johtosäännöksi, mutta koska asian tärkeys vaati sen tarkkaa harkitsemista, kaupunginvaltuusto päätti³⁾ panna sen pöydälle ja ottaa ehdotukset asiallisesti käsiteltäviksi vasta vuoden 1926 alussa. Samalla päätettiin, että menosääntöön Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalle merkittävät kaupunginvaltuuston käyttövarat arvioitaisiin huomioon ottaen, että niistä voitaisiin suorittaa edellä mainitusta mielenvikaisten henkilöiden perhehoidosta aiheutuvat, 170,000 markaksi arvioidut kustannukset.

Kouluhoitajatarjoilu. Kansakoulujen terveydenhoidon uudestaan järjestämistä valmistelevaan asetettu⁴⁾ komitea ehdotti kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä eräitä toimenpiteitä, jotka tarkoittivat kouluhoitajatarilaitoksen vakiinnuttamista ja kehittämistä ja joihin komitean mielestä voitiin ja tulikin ryhtyä jo ennenkuin puheena oleva järjestely koko laajuudessaan toteutettiin. Kokemus oli selvästi osoittanut, että kouluhoitajattaret täyttivät tärkeän tehtävän sekä toiminnallaan kouluissa että käynneillään

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 16 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. siv. 129, 132, 140 ja 142. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 24 §. — ⁴⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 147.

kansakouluoppilaiden kodeissa, joiden käyntien seurauksena oli oppilaiden ruumiinhoidon ja siisteyden selvästi havaittava parantuminen. Näytti sen vuoksi olevan kaupungin edun mukaista antaa näille virkailijoille sellainen asema, että virkoihin voitiin kiinnittää parhaat mahdolliset voimat, minkä vuoksi komitea ehdotti, että kansakoulujen kouluhoitajatartoimet syyskuun 1 p:stä lukien otettaisiin vakinaiseen menosääntöön ja sijoitettaisiin 6:nteen palkkaluokkaan. Koska ruotsinkielisten kansakoulujen kouluhoitajattarella oli hoidossaan suurempi määrä lapsia kuin hänen kohtuullisesti voitiin katsoa ehtivän tyydyttävällä tavalla hoitaa, varsinkin kun koulujen pitkät välimatkat vaikeuttivat hänen työtään, ehdotti komitea sen lisäksi, että ruotsinkielisiin kouluihin asetettaisiin yksi kouluhoitajatar lisää samoin ehdoin kuin muut kouluhoitajattaret. Komitean ehdotus hyväksyttiin¹⁾ siten muutettuna, että päätökset astuivat voimaan tammikuun 1 p:nä 1926.

Eräiden köyhäinlaitokautakunnan virkain uudestijärjestäminen. Huomauttaen, että köyhäinlaitokautakunnan kirjurinapulaiset vuonna 1922 toimeenpannussa palkanjärjestelyssä olivat joutuneet epäedulliseen asemaan, lautakunta oli anonut, että mainitut viranpitäjät, luvultaan 9, korotettaisiin 2:sesta 3:nteen palkkaluokkaan. Kaupunginvaltuusto hylkäsi kuitenkin anomuksen tässä muodossaan, mutta sittenkuin oli selvitetty, että muutamat lautakunnan kirjurinapulaista hoitivat vastuunalaisempia ja vaikeampia tehtäviä kuin muut, valtuusto päätti²⁾, että kolme kirjurinapulaistentointa muutettaisiin kanslistintoiniksi ja sijoitettaisiin 3:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä 1926 lukien. Köyhäinhoitoautakunnan tehtäväksi annettiin määrätä, kutka kirjurinapulaista siirrettäisiin uusiin kanslistintoihin.

Opetuksen kuunteleminen kansakouluissa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ valtion järjestämän Helsingin seminaarikurssien johtajan filosofiantohtori F. A. Hästeskon tekemän anomuksen, että mainittujen kurssien oppilaat myöskin lukuvuonna 1925—26 jatkuvasti⁴⁾ saisivat osin kuunnella, osin itse antaa opetusta enintään kahdellatoista suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan osoittamalla kaupungin kansakoulujen luokalla velvollisina opetuksessa tarkasti noudattamaan luokan opettajain antamia ohjeita ja alistumaan heidän valvontaansa sekä ehdoin, että kaupunki sai korvauksen valaistuksen, siivouksen y. m. aiheuttamista suoranaista kuluista.

Kaupungin ammattiopetuksen ohje- ja johtosääntöjen vahvistaminen. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan laadittua ehdotukset kaupungin ammattiopetuksen ohje- ja johtosäännöiksi ja rahatoimikamarin annettua näistä lausuntonsa⁵⁾ oli valmisteluvaliokunta uudelleen tarkastanut ehdotukset ja tällöin tehnyt niihin lukuisia muutoksia, poistoja ja lisäyksiä, osin jotta ne saataisiin yhdenmukaisiksi muiden uudempien kunnallisten ohje- ja johtosääntöjen kanssa, osin oikaistakseen sekä asiallisia että varsinkin muodollisia virheitä ja epätarkkuuksia. Käsiteltyään valiokunnan uudestaan laatimia ehdotuksia ja tehtyään niihin eräitä yksityisseikkoihin kohdistuvia muutoksia kaupunginvaltuusto vahvisti⁶⁾ noudatettavaksi Helsingin kaupungin ammattiopetuslaitosten johtokunnan ohjesäännön⁷⁾, Helsingin kaupungin ammattiopetuslaitosten kunnallisten tarkastajain johtosäännön⁸⁾, Helsingin kaupungin yleisen ammattilaiskoulun ohjesäännön⁸⁾, Helsingin kaupungin valmistavan poikain ammattikoulun ohjesäännön⁹⁾, Helsingin kaupungin valmistavan tyttöjen am-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. marrask. 14 §. — ²⁾ S:n 3 p. kesäk. 21 §. — ³⁾ S:n 3 p. kesäk. 35 §. — ⁴⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 147. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 4 §. — ⁷⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 81. — ⁸⁾ S:n siv. 83. — ⁹⁾ S:n siv. 87.

mattikoulun ohjesäännön¹⁾, sekä Helsingin kaupungin kirjapainokoulun ohjesäännön²⁾.

Parturinammattikoulun ottaminen kaupungin haltuun. Suomen kähertäjäliiton Helsingin osaston ylläpitämä, kunnalliskotiin sijoitettu parturinammattikoulu oli anonut, että kaupunki ottaisi koulun haltuunsa. Anomusta puolsivat kunnalliskodin johtaja sekä ammattiopetuslaitosten johtokunta, joka katsoi, että koulu voitaisiin järjestää kaupungin yleisen ammattikoulun osastoksi, mutta rahatoimikamari ehdotti sen evättäväksi huomauttaen, ettei parturinammatin ennen muita ammatteja tarvinnut olla edustettuna mainitussa koulussa. Kaupunginvaltuusto epäsi³⁾ esityksen.

Ebeneserkodin johtajattaren ja opettajakunnan nimittämistapa. Ebeneserkodin johtajatar neiti E. Alander jätti kaupunginvaltuustolle kirjelmän, jossa hän huomautti, että Uudenmaan läänin kuvernöörin vuonna 1909 vahvistamat Hanna Rothmanin ja Elisabeth Alanderin laitosten (Ebeneserkodin) johtokunnan säännöt olivat ristiriidassa kaupunginvaltuuston vuonna 1912 vahvistaman Helsingin kansanlastentarhain johtokunnan johtosäännön kanssa sikäli, että ensinmainittujen sääntöjen mukaan oikeus valita johtajatar koko Ebeneserkodille kuului laitoksen johtokunnalle, jota vastoin kaupunginvaltuusto oli uskonut oikeuden laitoksen lastentarhain johtajattaren valitsemiseen kansanlastentarhain johtokunnalle. Lastentarhaosastojen johtajatar johti kuitenkin samalla koko laitosta ja siis myöskin opettajatarseminaaria, jota kaupunki ei avustanut. M. m. tähän katsoen neiti Alander piti sopimattomana, että puheena oleva nimitysoikeus oli uskottu kaupungin kansanlastentarhain johtokunnalle, ja anoi, että kaupunginvaltuusto myöntäisi Hanna Rothmanin ja Elisabeth Alanderin laitosten johtokunnalle oikeuden sääntöjensä mukaisesti hoitaa Ebeneserkodin lastentarhain asioita, myöskin valita näille laitoksille johtajattaren sekä ottaa niihin opettajat. Esityksestä antamassaan lausunnossa kansanlastentarhain johtokunta huomautti, että kaupungin lastentarhoille oli kunnan avustuksen saannin ehdoksi määrätty, että johtokunnan tuli julistaa johtajattaren toimet haettaviksi ja hakemuksen jälkeen täyttää ne, jota vastoin asianomaiset johtajattaret saivat täyttää opettajattaren toimet, kuitenkin alistaen nimitykset johtokunnan vahvistettaviksi. Johtokunta puolestaan puolsi eräin ehdoin myöntymistä tehtyyn esitykseen sen perusteella, että laitosten johtokuntaan aina oli kuulunut ja jatkuvasti kuului henkilöitä, jotka omasivat suuren kokemuksen kasvatusalalla, sekä että yhtenäisyys laitosten johdossa oli ehdottomasti välttämätön niiden työn menestymiselle. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ hyväksyen kansanlastentarhain johtokunnan esittämät näkökohdat oikeuttaa Hanna Rothmanin ja Elisabeth Alanderin laitosten johtokunnan sääntöjensä mukaisesti valitsemaan mainittujen laitosten johtajattaren sekä ottamaan laitosten lastentarhain opettajat ehdoin, että kaupungin myöntämä avustuspäärahalla tilitettiin kaupunginviranomaisten säätämässä järjestyksessä; että laitos edelleenkin oli lastentarhain johtokunnan tarkastuksen alainen; että lastentarhain johtokunnalle annettiin tilaisuus antaa lausuntonsa uuden ylijohtajattaren asettamisesta; sekä että Ebeneserkodin johtokunnan ottamien opettajien nimet sekä opettajistossa tapahtuneet muutokset ilmoitettiin lastentarhain johtokunnalle tarkastuksen helpoittamiseksi.

Kaupunginkirjaston kirjastonhoitajanviran pätevyys ehdot. Suomen kirjasto-seuran johtokunnan kehoitettua kaupunginkirjaston johtokuntaa ryhtymään

¹⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 90. — ²⁾ S:n siv. 93. ³⁾ Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 9 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. kesäk. 36 §.

sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että laadittuja yhtenäisiä määräyksiä kirjastovirkamiesten pätevyyssehdoista ja palkkauksesta ryhdyttäisiin soveltamaan Helsingissä, oli kaupunginkirjaston johtokunta lopullisesti hyväksynyt ehdotetut pätevyys ehdot, mikäli ne koskivat johtokunnan täytettäviä virkoja, mutta jättänyt kirjastonhoitajanviran pätevyyssehtoja koskevan kysymyksen kaupunginvaltuuston harkittavaksi ja ratkaistavaksi. Ehdotuksesta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että kaupunki yleensä ei ollut antanut seikkaperäisiä määräyksiä pätevyyssehdoista kunnan virkoihin, eikä kamari katsonut tässä tapauksessa olevan syytä menetellä toisin.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ evätä kaupunginkirjaston johtokunnan esityksen kaupunginkirjastonhoitajanviran pätevyyssehtojen vahvistamisesta.

Haarakirjaston perustaminen Käpylään. Kaupunginkirjaston johtokunnan anottua, että kaupunginvaltuusto myöntäisi varoja haarakirjaston perustamiseksi Käpylään ja rahatoimikamarin asiasta antamassaan lausunnossa tosin pidettyä ehdotusta huomiota ansaitsevana, mutta kuitenkin huomautettua, että käpyläläisten sivistystarve tulisi sopivammin tyydytetyksi siten, että esimerkiksi Vallilaan perustettaisiin suurehko haarakirjasto lukusaleineen sekä Käpylän että Vallilan, Hermannin ja Toukolan asukkaiden tarpeiksi, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ palauttaa asian johtokuntaan, jonka tuli antaa selvitys siitä, olisiko useille esikaupungeille tarkoitettua suurehkoa haarakirjastoa pidettävä edullisempuna kuin useita pieniä, sekä viimeksimainitussa tapauksessa, missä vuorojärjestyksessä ja minkä ohjelman mukaan nämä kirjastot olisi perustettava.

Tämän johdosta kaupunginkirjaston johtokunta lähetti valtuustolle kysymystä käsittelevän mietinnön ja lausui siinä mielipiteenään, ettei taajanlaisesti asuttujen alueiden asukkailla pitäisi olla liian pitkää matkaa kirjastoonsa. Suuria kirjastoja ei taloudellisista syistä voitu perustaa lähelle toisiaan, minkä johdosta johtokunta piti sopivana, että pienehköjä haarakirjastoja vähitellen sijoitettaisiin kaikkiin tärkeähhköihin asutuskeskuksiin. Se varjopuoli, että näihin kirjastoihin tietenkään ei voitaisi hankkia yhtä runsasta kirjavarausta kuin suuriin kirjastoihin, olisi korjattavissa siten, että niille suotaisiin mahdollisuus välittää lainoja pääkirjaston runsaasta varastosta. Kustannustenkin kannalta johtokunta piti lukuissain pienten haarakirjastojen järjestelmää edullisena. Kaupungin kirjastoliikkeen laajentamisen tulisi johtokunnan ehdotuksen mukaan tapahtua siten, että periaatteessa päätetty ³⁾ keskuskirjastotalo ensitulevan kymmenvuotisjakson kuluessa rakennettaisiin tähän tarkoitukseen varatulle, Kansallismuseon vieressä sijaitsevalle tontille, minkä jälkeen Rikhardinkadun kirjastoa käytettäisiin suurempana haarakirjastona, kun taas pienempiä haarakirjastoja perustettaisiin Käpylään vuonna 1926 ja Pasilaan seuraavan kolmivuotiskauden kuluessa, minkä jälkeen Perämiehenkadun varrella sijaitseva lukusali kymmenen vuoden kuluessa laajennettaisiin täydelliseksi pienehköksi haarakirjastoksi. Edelleen johtokunta huomautti sen seikan suotavuutta, että kirjastot mikäli mahdollista sijoitettaisiin kaupungin asianomaisiin kaupunginosiin rakennuttamiin taloihin.

Asiaa lopullisesti esitelläessä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että Käpylään perustettaisiin haarakirjasto, että sen perustamiskustannukset, 74,000 markkaa, sekä ylläpitokustannukset kesäkuun 1 p:stä 1926 lukien, 41,000 markkaa, merkittäisiin mainitun vuoden menosääntöön sekä etteivät muut kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 16 §. — ²⁾ Sen 16 p. syysk. 25 §. — ³⁾ Ks. vuod. 1920 kert. siv. 17. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 21 §.

kirjaston johtokunnan esityksessä tehdyt ehdotukset tässä yhteydessä aiheuttaisi nimenomaista päätöstä kaupunginvaltuuston taholta.

Kunnan kirjapainon ynnä kirjansitomom perustaminen. Komitea, joka oli asetettu¹⁾ valmistelemaan kysymystä kunnan kirjapainon ynnä kirjansitomom perustamisesta, oli tehtävänsä suoritettuaan antanut kaupunginvaltuustolle mietintönsä²⁾. Siinä tehtiin selvää aikaisemmin tehdyistä aloitteista, joiden kaikkien tarkoituksena oli ollut, että kaupungin painatustyöt saataisiin suoritetuiksi osin huokeammin kustannuksin, osin kyllin joutuisasti. Komitea oli sitä mieltä, että samat näkökohdat edelleenkin oli otettava huomioon asiaa ratkaistaessa. Kunnan kirjapaino olisi niin ollen perustettava ainoastaan siinä tapauksessa, että luotettava käyttölaskelma osoittaisi, että puheena olevat työt siellä voitaisiin suorittaa siihen asti maksettuja hintoja huokeammin sekä että kirjapaino tulisi olemaan kyllin tuotantokykyinen voidakseen viivytyksettä suorittaa tarpeelliset työt. Voidakseen arvostella tähän kuuluvia kysymyksiä komitea oli laatinut likimääräiset laskelmat kunnan kirjapainon ynnä kirjansitomom sekä perustamis- ja vuotuisista käyttökustannuksista ja hankkinut kaikilta kunnan hallituksilta, lautakunnilta ja laitoksilta tietoja niiden painatustöistä sekä painatus- ja sidontakustannuksista vuonna 1924, jonka vuoden katsottiin osoittavan sellaista töiden jakautumista ja sellaisia kustannuksia, joita nykyisin saattoi pitää säännöllisinä. Viranomaisille viimeksimainitussa tarkoituksessa jaellussa kyselykaavakkeessa oli myöskin pyydetty tietoja painatustöiden jakautumisesta kuukausittain sekä siitä sivumäärästä, joka asianomaisen laskuun kiireellisissä tapauksissa oli ollut ladottava viikottain. Saapuneista vastauksista kävi selville, että ne työt, jotka kaupunki voi antaa kirjapainolle, eräänä vuoden aikoina asettivat melko suuria vaatimuksia sen tuotantokyvylle, mutta että sillä välin, jos se ottaisi vastaan ainoastaan kaupungin töitä, sekä koneilla että henkilökunnalla olisi liian vähän työtä. Kunnan kirjapainon ynnä kirjansitomom 2,378,400 markaksi arvioitujen vuotuisien käyttökustannusten ja kaupungin vuonna 1924 suorittamien painatus- ja sidontakustannusten, 1,644,622 markan, välinen vertailu osoitti, että menot ylittäisivät tulot 733,778 markalla. Tämä vajaus oli siis peitettävä yksityisistä töistä saaduilla tuloilla, ja jotta laitos kannattaisi, täytyisi näiden tulojen tietysti olla vielä suuremmat. Käytön kannattavuus riippui siis lähinnä siitä, missä määrässä kirjapainon ja kirjansitomom onnistuisi hankkia työtä sivullisilta. Mahdollisuudet saada tällaista työtä laajemmassa mitassa näyttivät kuitenkin sangen epäilyttäviltä. Yksityiskirjapainojen keskinäinen kilpailu oli niin ankara, että osa niistä vuonna 1924 oli tuottanut tappiota. Lisäksi tuli, ettei kaupungin kirjapaino voisi ottaa suorittaakseen yksityistöitä niinä vuoden aikoina, jolloin kaupungin työt pitäisivät sen täydessä toiminnassa. Tämä oli huomattava heikkous, varsinkin koska viimeksimainitut työt osoittivat suurta kasautumista vuoden viime kuukausiin, jolloin myös yksityisiä painatustöitä yleensä oli tavallista runsaammin tarjolla.

Edellä esitettyihin asianhaaroihin nähden komitea piti luultavana, ettei kunnan kirjapaino ainakaan toistaiseksi tulisi olemaan siinä määrin tuottava, että se kannattaisi; päin vastoin oli odotettavissa, että tällaisen laitoksen perustaminen lisäisi kaupungin painatuskuluja. Tässä yhteydessä ei myöskään ollut unohdettava, että tämän kirjapainon tulot tietäisivät kaupungin yksityiskirjapainojen tulojen vastaavaa vähenemistä, minkä johdosta näiden kunnallisvero varsin tuntuvasti alenisi. Liikemäisesti laaditussa kaupungin voitto- ja

¹⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 115 ja tätä kert. siv. 147. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

tappiolaskelmassa sellainen kunnallisveron vähennys epäilemättä oli otettava huomioon.

Kunnan kirjansitomon perustaminen erikseen ei komitean mielestä voinut tulla kysymykseen. Kalliiden koneiden hankkiminen edellytti vuosittain nidottavan ja sidottavan melko lailla suurempia painoksia kuin ne, joina kaupungin julkaisut ilmestyivät. Mitä taas kirjastojen, arkistojen y. m. kirjoihin tuli, oli niiden sidonta kaupunginkirjastossa jo tyydyttävästi järjestetty ja kaupungin muissa virastoissa niin vähäinen, etteivät eri toimenpiteet tässä kohden näyttäneet tarpeen vaatimilta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ antaa ehdotuksen suuren, kaikki kaupungin painatustyöt suorittavan kirjapainon ynnä kirjansitomon perustamisesta raueta. Samalla annettiin rahatoimikamarille tehtäväksi hankkia ja antaa valtuustolle pienemmän, pääasiallisesti lomakkeiden painatusta varten aiotun kirjapainon kustannusarvio.

Toisen kaupunginvoudin konttorin henkilökunnan lisääminen. Toinen kaupunginvouti oli ilmoittanut, että oli mahdotonta käytettävänä olevin työvoimin saada perityksi toisen kaupunginvoudin konttorin perittäväksi jätettyä erittäin suurta maksamattomien verokuittien määrää, ja kaupunginvaltuusto päätti²⁾ tämän johdosta ottaa toisen kaupunginvoudin konttoriin vuodeksi 1926 3 ylimääräistä kanslia-apulaista ja 5 ylimääräistä ulosottoapulaista, joista edelliset palkattaisiin 11 ja jälkimmäiset 14 yhteispalkkaluokan mukaan, merkitä vuoden 1926 menosääntöön 149,920 markan määrärahan heidän palkkaamiseksi; korottaa ulosottolaitoksen henkilökunnan raitiotielippumäärärahaa 3,750 markalla; sekä korottaa maistraatin käytettäväksi verojen perimisen jouduttamiseksi merkittyä määrärahaa 50,000 markalla.

Edelleen toinen kaupunginvouti huomautti, että revisionikonttori oli lähettänyt kaupunginvoudin konttoriin uudelleen perittäväksi n. 14,000 vuoden 1917 ja lähinnä seuraavain vuosien verolippua sekä että rahatoimikamari tämän työn suorittamiseksi oli myöntänyt 57,600 markan määrärahan. Tämä oli kuitenkin käytetty loppuun, kun n. 8,000 verolippua oli käsitelty ja n. 300,000 markkaa peritty. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ asiaa käsiteltäessä hyväksyä toisen kaupunginvoudin ehdotuksen, että 5 ylimääräistä ulosottoapulaista otettaisiin kuuden kuukauden ajaksi joulukuun 1 p:stä lukien jäljellä olevien n. 6,000 verolipun perimiseksi. Tarkoitukseen myönnettiin 60,000 markan määräraha, josta 10,000 markkaa osoitettaisiin vuoden säästöstä ja 50,000 markkaa merkittäisiin vuoden 1926 menosääntöön.

Vahtimestarinapulaisen toimen perustaminen rahatoimikamariin. Rahatoimikamarin huomautettua, että kamarin työt olivat tuntuvasti lisääntyneet kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä päätti⁴⁾ perustaa mainittuun laitokseen vuoden 1926 alusta uuden 2:n palkkausluokkaan luettavan vakinaisen vahtimestarinapulaisen toimen.

Uusien virkain perustaminen rahatoimikonttoriin. Rahatoimikamari, joka oli kaupunginvaltuustolta saanut toimekseen⁵⁾ tutkia rahatoimikonttorin kamreeriosaston työnjakoa sekä ryhtyä niihin toimiin, jotka mahdollisesti olivat tarpeen, jotta tilinpäätös vastedes voitaisiin laatia säädetyn ajan kuluessa, oli hankkinut asiasta rahatoimikonttorin lausunnon, jossa mainitun epäkohdan syyksi ilmoitettiin, että konttorin työ oli vuosi vuodelta lisääntynyt, jota vastoin vakinaisten virkamiesten lukumäärä oli vuodesta 1919 lähtien pysynyt

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 29 §. — ²⁾ S:n 9 p. jouluk. 16 §. — ³⁾ S:n 9 p. jouluk. 17 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. lokak. 18 §. — ⁵⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 62.

entisellään. Kunnallisverojen kannanta-aikojen lukumäärä oli vuodesta 1921 lisätty kolmesta neljäksi, ja tulo- ja omaisuusvero oli tästälähin kannettava kahdessa erässä eikä kuten aikaisemmin yhdessä, mikä tietenkin lisäsi tilitystyötä. Sen lisäksi oli viimeainitun veron kannannasta määrätty annettavaksi erittäin laaja ja seikkaperäinen tilitys, ja tämän suorittaminen anasti aikaa, joka olisi ollut varattava tilinpäätöksen laadintaan. Edelleen oli konttori saanut uudeksi työtehtäväksi velvollisuuden merkitä vaaliluetteloihin henkilöt, jotka olivat laiminlyöneet kunnallisveron maksamisen. Kamari oli konttorin kanssa täysin yksimielinen siitä, että työtehtävään lisääntyminen teki vakinaisten työvoimain lisäämisen ehdottomasti välttämättömäksi, ja ehdotti puolestaan, että maaliskuun 1 p:stä perustettaisiin seuraavat uudet virat: kolme 10:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvaa nuoremman kaupungin kirjurin virkaa, yksi 8:nteen luokkaan kuuluva ekspeditöörinvirka sekä yksi 3:nteen luokkaan kuuluva vahtimestarinvirka; sekä että tästä aiheutuvat kustannukset suoritettaisiin menosäännön tililtä Uusien virkain palkat. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ ehdotuksen.

Avustavan kamreerinviran perustaminen satamakannantakonttoriin. Kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ satamahallituksen tekemän esityksen avustavan kamreerinviran perustamisesta satamakannantakonttoriin, sittenkuin rahatoimikamari esityksestä antamassaan lausunnossa oli huomauttanut, että vuoden 1925 menosääntöön oli otettu määräraha apulaisen palkkaamiseksi satamakamreerille; täten oli mainittuna vuonna tarkoitus saada selville, oliko viran vakinaistuttaminen tarpeen vaatima.

Satamakannantakonttorin virkain siirtäminen vakinaiseen palkkaussääntöön. Satamahallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että seuraavat satamakannantakonttorin virat vuoden 1926 alusta siirrettäisiin vakinaiseen palkkaussääntöön ja luettaisiin alla mainittuihin palkkaluokkiin, nimittäin vanhemman kirjanpitäjän toimi 7:nteen, kahdeksan vaakamestarintointa 4:nteen, neljä konttorikirjurintointa 4:nteen ja kolme vaakamestarintointa 3:nteen luokkaan. Satamakamreeri oli sen lisäksi ehdottanut, että kaksi koneenkäyttäjän tointa merkittäisiin 2:en palkkaluokkaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti, että mainitut virat edelleenkin palkattaisiin yhteismäärärahaista ja että rahatoimikamari niin ollen saisi vahvistaa niiden palkat.

Työnvälitystoimiston apulaisten luvun lisääminen. Koska työnvälitystoimiston johtokunnan ilmoituksen mukaan toimiston ja varsinkin sen naisosastojen työ oli lisääntynyt niin suuresti, että vuosi umpeensa oli ollut pakko käyttää ylimääräistä työvoimaa, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto myöntyen johtokunnan tekemään esitykseen perustaa toimistoon vuoden 1926 alusta lukien uuden vakinaisen naisapulaistoimen, joka luettaisiin 5:nteen palkkausluokkaan.

Ylimääräisen tarkastusapulaistoimen perustaminen revisionikonttoriin. Sittemkuin oli selvitetty, että revisionikonttorin työ oli tuntuvasti lisääntynyt, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto vuoden 1926 alusta perustaa konttoriin yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjiin 11:nteen palkkaluokkaan luettavan ylimääräisen tarkastusapulaistoimen.

Määräraha terveystoimiston ylimääräisen kaitsijan palkkaamiseksi. Terveystoimistolautakunnan ilmoitettua, että vuodeksi 1926 edelleen oli välttämätöntä palkata ylimääräinen kaitsija lihakaupan tarkastusta varten sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 5 §. — ²⁾ S:n 18 p. helmik. 19 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 154. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 8 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. elok. 28 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. syysk. 7 §.

ettei lautakunnan mielestä vielä ollut syytä siirtää puheena olevaa tointa vakinaiseen menosääntöön, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto merkitä vuoden 1926 menosääntöön tarpeellisen määrärahan mainitun viranpitäjän palkkaamiseksi 5:n vakinaisen palkkaluokan mukaisesti.

Lihantarkastusaseman henkilökunnan lisääminen. Lihantarkastusaseman johtajan ilmoitettua, että asemalle päivittäin tutkittavaksi tuotujen sikojen lukumäärä ylitti sen määrän, jonka yksi henkilö lain mukaan sai päivässä tarkastaa, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto perustaa lihantarkastusasemalle kesäkuun 1 p:stä lukien uuden triikiinintarkastajan viran sekä osoittaa tähän tarcoitukseen kuluvaksi vuodeksi tarvittavan lisämäärärahan menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Uusien virkain perustaminen Nikkilän mielisairaalaan. Sen johdosta että Nikkilän mielisairaalan tekeillä oleva uusi sairaalapaviljonki valmistuisi vuoden 1926 alussa, ja sairaanhoitohenkilökunnan lisääminen niin ollen oli välttämätön, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto mainitun vuoden alusta perustaa sairaalaan seuraavat, alla mainittuihin palkkaluokkiin luettavat vakinaiset virat: kolme 3:nteen luokkaan kuuluvaa osastonhoitajattarentointa, viisi toista 2:en luokkaan kuuluvaa alihoitajattarentointa ja kaksi 3:nteen luokkaan kuuluvaa hoitajantointa.

Koska Nikkilän mielisairaalaan otettujen potilaiden samoin kuin myös yksityisille elätteelle annettujen mielisairaiden luku oli tuntuvasti kohonnut, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto perustaa puheena olevaan sairaalaan maaliskuun 1 p:stä 1926 lukien kolmannen 12:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan luettavan alilääkäri viran.

Köyhäinhoitolautakunnan virkain vakinaistuttaminen. Sittenkuin köyhäinhoitolautakunta oli ilmoittanut usean vuoden kokemuksen perusteella tulleen siihen vakaumukseen, ettei vastedes voitaisi tulla toimeen ilman Vallilan väliaikaista köyhäinhoitokansliaa ⁵⁾ ja tähän viitaten anonut, että kanslian virat asetettaisiin vakinaiselle kannalle, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan esitykseen myöntyen, että mainittu kanslia vuoden 1926 alusta asetettaisiin vakinaiselle kannalle ja kanslian ylimääräinen henkilökunta irtisanottaisiin sekä että puheena olevaan kansliaan samasta ajankohdasta lähtien perustettaisiin seuraavat virat: 1 kanslianjohtajan-, 1 apulaiskanslianjohtajan-, 1 tarkastajan-, 1 diakonissan- ja 1 kirjuriapulaisenvirka ja että eri virat mainitussa järjestyksessä luettaisiin 6:nteen, 4:nteen, 4:nteen, 3:nteen ja 2:en vakinaiseen palkkaluokkaan.

Kunnalliskodin lääkärinhoito. Kunnalliskodin ja työlaitoksen uuden paviljongin ⁷⁾ rakennustöiden edistyttyä niin pitkälle, että rakennuksen arveltiin valmistuvan toukokuussa, kaupunginvaltuusto otti käsiteltäväkseen kysymyksen mainitun paviljongin lääkärin hoidosta. Sekä kaupungin sairaalain yllhallitus että köyhäinhoitolautakunta olivat antaneet asiasta lausuntoja, jolloin ensin mainittu oli ollut sitä mieltä, että kaupungin sairaalain yllhallituksen tuli valita kunnalliskodin sairasosastojen lääkäri, jonka sairaanhoitoon nähden tuli olla yllhallituksen alainen, jota vastoin köyhäinhoito-hallitus katsoi, että mainitun viranpitäjän sekä koko sairaspaviljongin tuli olla lautakunnan ylivalvonnan alainen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾:

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 13 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 151. — ²⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 22 §. — ³⁾ Sn 16 p. syysk. 19 §. — ⁴⁾ Sn 25 p. marrask. 17 §. — ⁵⁾ Ks. vuod. 1919 kert. siv. 161 ja vuod. 1921 kert. siv. 212. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 20 §. — ⁷⁾ Ks. vuod. 1923 kert. siv. 42 ja vuod. 1924 kert. siv. 43. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 27 §.

asettaa kunnalliskodin uuden paviljongin köyhäinlaitoslautakunnan yllävalvonnan alaiseksi;

varata mainitun paviljongin sijoista vähintään 100 sellaisille pitkälistä tautia poteville, joiden sairaanhoitokustannukset köyhäinlaitoslautakunta oli sitoutunut suorittamaan ja jotka Marian ja Kivelän sairaalain ylilääkärien ohjeiden mukaan näistä sairaaloista voitiin siirtää paviljonkiin;

perustaa kaupungin kunnalliskotiin ja työlaitokseen 10:nteen palkanluokkaa kuuluvan vakinaisen lääkärin toimen, joka kaupunginvaltuuston tuli täyttää köyhäinlaitoslautakunnan ehdotuksesta ja kaupungin sairaalaylihallitusta kuultuaan ja jonka haltijan tuli olla lähinnä köyhäinlaitoslautakunnan alainen;

antaa köyhäinlaitoslautakunnan toimeksi kaupungin sairaalaylihallitusta kuultuaan laatia ehdotuksen kunnalliskodin lääkärin johtosäännöksi;

kesäkuun 1 p:stä vapauttaa Hermannin aluelääkärin kunnalliskodin lääkärin toimen hoitamisesta ja tämän laitoksen terveydellisten olojen valvomisesta sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi, kunnes uusi virka vakinaisesti täytettiin, pitää huolta sen hoidattamisesta;

panna kustannukset uuden viran palkkaamisesta tänä vuonna maksettaviksi menosäännön tililtä Uusien virkain palkat; sekä

kehoittaa köyhäinlaitoslautakuntaa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin uuden lääkärin viran täyttämiseksi vakinaisesti.

Uusien virkain perustaminen kunnalliskotiin. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että kunnalliskodin uusi paviljonki valmistuisi kesäkuun 1 p:n mennessä sekä ettei kodin henkilökunnan kannettavaksi voitu panna täten lisääntyvää työtaakkaa, kaupunginvaltuusto kamarin esityksen mukaisesti päätti¹⁾, että kunnalliskotiin kesäkuun 1 p:stä lähtien otettaisiin seuraavat uudet viranpitäjät: 4 osastonhoitajatar, 17 alihoitajatar, 3 keittäjätarta ja 9 siivoojatar. Samalla valtuusto vahvisti²⁾ kahden ensimmäisen viran palkat, kun taas rahatoimikamarin tuli luokitella molemmat viime mainitut, jotka palkattaisiin yhteismäärärahoista.

Valimomestarin toimen perustaminen valmistavaan poikain ammattikouluun. Ammattiopetuslaitosten yhteisen johtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ perustaa valmistavaan poikain ammattikouluun valimomestarin toimen syyskuun 1 p:stä lukien sekä sijoittaa sen 5:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan; päätöksestä aiheutuvat, kuluvaan vuoteen kohdistuvat kustannukset oli suoritettava menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Kunnallispormestari J. von Haartmanin kuolema. Maistraatti ilmoitti⁴⁾, että Turun hovioikeus oli määrännyt oikeusneuvosmies E. Gottlebenin toistaiseksi hoitamaan kunnallispormestarin virkaa, joka oli tullut avoimeksi entisen haltijan J. von Haartmanin kuoleman johdosta.

Samalla valmisteluvaliokunta ilmoitti, että kaupunginvaltuuston puheenjohtaja kunnallispormestari von Haartmanin hautajaisissa oli valtuuston puolesta laskenut seppeleen lausuen samalla muutamia muistosoitoja.

Ilmoitukset aiheuttivat ainoastaan merkinnän pöytäkirjaan.

Ammattientarkastuksen johto. Ammattientarkastaja I. Grönberg vapautettiin⁵⁾ anomuksesta ammattientarkastuksen johtamisesta ja terveydenhoitolautakunta valtuutettiin⁶⁾ järjestämään tämän toiminnan haaran johto.

Töölön aluelääkärin virkaero. Töölön aluelääkärille A. Wallgrenille myönnettiin⁶⁾ anomuksesta ero virastaan kesäkuun 1 p:stä 1925. Terveydenhoitolautakunta sai toimekseen⁶⁾ ryhtyä toimenpiteisiin viran uudestaan täyttämiseksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 14 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 67. — ³⁾ Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 12 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. elok. 2 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. helmik. 25 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. maalisk. 18 §.

Kivelän sairaalan ylilääkärin virkaero. Kivelän sairaalan ylilääkärille H. Fabritiukselle, joka oli nimitetty Helsingin yliopiston professoriksi, myönnettiin¹⁾ anomansa ero virastaan kesäkuun 14 p:stä lukien. Kaupungin sairaalain ylihallituksen tehtäväksi annettiin ryhtyä tarpeellisiin toimiin viran täyttämiseksi.

Kaupungininsinöörin virkaero. Kaupungininsinööri L. G. Lindqvistin anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ hänelle eron kaupungininsinöörin virasta elokuun 18 p:stä lukien sekä määräsi rakennuskonttorin satamatosaston johtajan S. Randelinin toistaiseksi ja kunnes toisin määrättiin hoitamaan mainittua virkaa nauttien siihen liittyviä palkkaetuja. Samalla kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin mainitun kaupungininsinöörinviran täyttämiseksi.

Eroamisselvollisen viranpitäjän oikeus pysyä virassaan. Ruotsinkielisten kansakoulujen lääkäri professori R. Sievers oikeutettiin³⁾, vaikka hänen ikänsä 8 vuodella ylitti sen iän, jona kaupungin viranpitäjä eläkesäännön mukaan oli velvollinen eroamaan virastaan, olemaan mainittujen koulujen lääkärinä yksi vuosi, lukien tammikuun 1 p:stä 1926.

Samaten oikeutettiin⁴⁾ aluelääkäri W. Leontjeff, jonka ikä 3 vuodella ylitti sen ikärajan, johon tultuaan kaupungin viranpitäjä oli velvollinen eroamaan, pysymään pohjoisen alueen aluelääkärinä yksi vuosi lukien tammikuun 1 p:stä 1926.

Marian sairaalan sisätautisten osaston ylilääkäri professori J. Hagelstam, joka vuoden varrella oli täyttänyt 65 vuotta, jolloin kaupungin viranpitäjä oli velvollinen eroamaan virastaan, oikeutettiin⁵⁾ pysymään virassaan yksi vuosi lukien tammikuun 1 p:stä 1926.

Rahatoimenjohtajan viran hoidattaminen. Rahatoimikamari oli kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä huomauttanut, että rahatoimenjohtaja J. Helo vuonna 1924 oli ollut virkavapaana eri ajanjaksoina yhteensä n. 5 kuukautta sekä että viran hoidattaminen oli aiheuttanut tuntuva hankaluutta. Rahatoimenjohtajan kansanedustustehtävä jatkui vielä lähes kaksi vuotta eteenpäin, ja tänä aikana hän siis ajoittain tulisi tarvitsemaan vapautusta virkatehtävistään. Pitäen silmällä kaupungin etuja kamari sen johdosta ehdotti, että valtuusto vapauttaisi herra Helon rahatoimenjohtajan tehtävästä kuluksi vuodeksi ja uskoisi toimen mainituksi ajaksi toiselle sopivalle henkilölle sekä määräisi sijaisen palkkion maksettavaksi rahatoimenjohtajan viran voimassapitoa varten olevasta menosäännön määrärahasta sekä mahdollisesti syntyvän ylijäämän annettavaksi herra Helolle.

Asiaa ensi kertaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto palautti⁶⁾ sen rahatoimikamariin, mutta ennenkuin kamari oli ehtinyt antaa asiasta uutta esitystä, oli rahatoimenjohtaja, joka sillä välin oli valittu valtion virkaan, anonut eroa rahatoimenjohtajan virasta toukokuun 1 p:stä lukien. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto myöntyen herra Helon erohakemukseen päätti⁷⁾ valita rahatoimenjohtajaksi toukokuun 1 p:stä vuoden 1927 loppuun johtaja V. A. Huplin sekä määrätä kaupunginjohtajan toukokuun 1 p:n asti oman virkansa ohella hoitamaan rahatoimenjohtajan tehtävät.

Raittiudenvalvojan vaali. Raittiudenvalvojaksi H. Laineen sijaan, jolle raattiuslautakunta pyynnöstä oli myöntänyt eron virastaan, kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 18 §. — ²⁾ S:n 12 p. elok. 38 §. — ³⁾ S:n 25 p. marrask. 23 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. jouluk. 20 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. jouluk. 8 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. maalisk. 6 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. maalisk. 9 §.

valtuusto valitsi ¹⁾ Helsingin poliisilaitoksen vanhemman poliisikonstaapelin R. R. Nyholmin. Lautakunnan tässä yhteydessä esittämää anomusta, että kaupunginvaltuusto hankkisi valvoja Nyholmille oikeuden kotietsintään toimeenpanemiseen, ei otettu ²⁾ käsiteltäväksi.

Aluelääkärin vaali. Töölön alueen aluelääkäriksi kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ 4 hakijasta lääketieteenlisensiaatti O. Tudeerin.

Kunnan hammaspoliklinikan johtajan vaali. Kunnan hammaspoliklinikan johtajaksi valittiin ⁴⁾ 6 hakijasta hammaslääkäri A. Aspelund.

Ammattientarkastajain vaali. Kolmeen avoimeksi julistettuun ammattientarkastajanvirkaan valittiin ⁵⁾ rakennusteknikko E. Heikkinen, tarkastaja E. Laurén ja diplomi-insinööri B. L. Olin.

Sairaalatarkastajan vaali. Koska lääketieteenlisensiaatti G. Palanderin kanssa tehty sopimus ⁶⁾ sairaalatarkastajan viran hoidattamisesta päättyi kesäkuun 1 p:nä, päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto nimittää herra Palanderin mainitusta ajankohdasta sairaalatarkastajaksi oikeutettuna samaan toimeen liittyvän pohjapalkan ikälisäyksineen ynnä henkilökohtaisen palkanlisäyksen.

Kivelän sairaalan ylilääkärin vaali. Kivelän sairaalan yleisen osaston ylilääkäriksi valittiin ⁸⁾ 4 hakijasta lääketieteen- ja kirurgiantohtori W. Kerppola.

Kunnalliskodin lääkärin vaali. Kunnalliskodin lääkäriksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁹⁾ 9 hakijasta lääketieteen- ja kirurgiantohtori V. Lassilan.

Lastenhuoltotarkastajan- ja siihen yhdistetyn lastenvalvojan toimien täyttäminen. Lastenhuoltotarkastajaksi ja samalla lastenvalvojaksi valittiin ¹⁰⁾ 26 hakijasta varatuomari E. A. Aaltio, sittenkuin kaupunginvaltuusto oli hankkinut ¹¹⁾ selvityksen lastensuojelu- ja holhouslautakuntain ehdolle asettain henkilöiden molempien kotimaisten kielten taidosta. Raastuvanoikeus vahvisti ¹²⁾ vaalin huhtikuun 29 p:nä.

Kaupungininsinöörin virka. Kaupungininsinöörinviran oltua avoimeksi julistettuna sitä oli hakenut 5 henkilöä, joista kolme oli ilmoittanut ainoastaan määrätyn ehdoin voivansa ottaa vastaan puheena olevan viran. Koska kaupungille oli tärkeätä saada tähän vaativaan virkaan täysin pätevä henkilö, päätti ¹³⁾ kaupunginvaltuusto kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta tiedusteltuaan sopivia henkilöitä tai julistettuaan viran uudestaan haettavaksi tekemään valtuustolle ehdotuksen kaupungininsinöörinviran täyttämisestä.

Vuoden 1918 kapinaan osaa ottaneen viranpitäjän ottaminen takaisin toimeensa. Palolaitoksen ent. kersantti V. Sandberg, joka huhtikuussa 1918 erotettiin toimestaan sen johdosta, että hän mainittuna vuonna, kun palo-päällystön oli pakko jättää toimensa, oli ryhtynyt alipalomestariksi ja siten liittynyt kapinallisiin, oli anonut, että hänet otettaisiin uudestaan toimeensa tai, jos tämä häneltä evättäisiin, hänelle myönnettäisiin asetuksen mukainen eläke; viimeainittua anomustaan kersantti Sandberg perusteli siten, että hän oli ollut palolaitoksen palveluksessa vuodesta 1891 vuoteen 1918 ja vuonna 1923 saavuttanut 50 vuoden iän ja siis ikä- ja virkavuosiin nähden täyttä eläkeohjessaännössä kaupungin viranpitäjille määrätty eläkkeen saamisen ehdot. Palotoimikunta, jolta oli pyydetty lausuntoa anomuksesta, oli huomaut-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 32 §. — ²⁾ S:n 16 p. syysk. 21 §. — ³⁾ S:n 3 p. kesäk. 5 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. helmik. 12 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. tammik. 22 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 144. — ⁶⁾ Ks. vuod. 1922 kert. siv. 170. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 13 §; ks. myös tätä kert. siv. 68. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 20 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. syysk. 18 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. huhtik. 17 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. tammik. 23 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. toukok. 4 §. — ¹³⁾ S:n 9 p. jouluk. 19 §.

tanut, että eläkeoikeus eläkeohjesäännön mukaan edellytti nuhteetonta palvelusta, mutta että kersantti Sandbergin oman rikkomuksensa vuoksi oli ollut pakko erota toimestaan, minkä vuoksi hänellä ei ollut oikeutta saada edes vähennettyä eläkettä. Valmisteluvaliokunta oli ehdottanut, että hakijalle myönnettäisiin 500 markan kuukautinen ylimääräinen eläke, mutta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ evätä anomuksen kokonaan.

Virkavapauksien myöntäminen ja sijaisten määrääminen. Lääketieteenlensiaatti G. Björkqvistille, joka määrättyä hoitamaan kunnalliskodin avointa lääkärintointia oli terveydenhoitolautakunnan suostumuksella ollut kaksi kuukautta virkavapana Hermannin aluelääkärintoinesta, myönnettiin ²⁾ pitennetty virkavapaus elokuun 25 p:stä lukien, kunnes kunnalliskodin lääkärintointi täytettäisiin, minkä ohessa lääketieteenlensiaatti C. Thesleff määrättiin samana aikana hoitamaan Hermannin aluelääkärinvirkaa siihen liittyvin palkkaeduin.

Sittenkuin kaupungininsinööri G. Lindqvistille oli myönnetty 2 kuukauden virkavapaus, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto määrätä työpäällikkö S. Randelinin kesäkuun 18 p:stä heinäkuun 15 p:n sekä työpäällikkö K. J. Willandtin heinäkuun 15 p:stä elokuun 18 p:n hoitamaan hänen virkaansa.

Apulaistyöpäällikkö V. Hirn määrättiin ⁴⁾ toistaiseksi, vakinaisen työpäällikön S. Randelinin hoitaessa avointa kaupungininsinöörintointia, toimimaan rakennuskonttorin satamaosaston työpäällikkönä nauttien viimeainittuun virkaan liittyvää pohjapalkkaa.

Kaupungin liittyminen Suomen palosuojeluyhdistyksen jäseneksi. Suomen palosuojeluyhdistyksen esitettyä, että kaupunki liittyisi mainitun yhdistyksen jäseneksi ja kannattaisi sen toimintaa suorittaen vuosittain 6,000 markkaa, kaupunginvaltuusto, joka piti yhdistyksen toimintaa ansiokkaana ja hyödyllisenä maalle kokonaisuutena, päätti ⁵⁾ myöntyä esitykseen, mikäli se koski yhdistyksen jäsenyyttä, mutta evätä anomuksen kannatusavun myöntämisestä, koska yhdistyksen toiminnasta ei ollut mainittavaa käytännöllistä hyötyä kaupungille. Kuluvan vuoden jäsenmaksu oli suoritettava valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Kotimaisen teollisuuden suosiminen. Kotimaisen työn liitto oli kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä lausunut, että liitto kunnan rakennus-y. m. yrityksiä varten otettujen suurten lainain ⁶⁾ johdosta tahtoi kiinnittää valtuuston huomion kysymykseen, missä määrin nämä työt voitiin suorittaa siten, että maan teollisuus mahdollisimman suuressa määrässä tulisi hankinnoista osalliseksi. Yhdistys anoi puolestaan, että valtuusto päättäisi,

että kaikissa kunnallisissa töissä ja hankinnoissa oli annettava etusija kotimaisille tarjouksille, jos ne tarjotun tavaran laadun ja hinnan puolesta täyttivät samat vaatimukset kuin kilpailevat ulkomaiset tarjoukset; milloin painavat sosialipoliittiset tahi verotusnäkökohdat näyttivät niin vaativan, olisi kuitenkin kunnan viranomaisille myönnettävä oikeus hyväksyä kotimainen tarjous, vaikka se olisi ulkomaista kalliimpikin; että niiden yksityisten liikkeiden tahi henkilöiden, jotka saivat suoritettavakseen kunnallisia töitä, oli noudatettava samaa periaatetta; sekä että kunnan avustusta nauttivissa yleishyödyllisissä rakennusyrityksissä samoin kuin muissakin yrityksissä oli noudatettava samaa periaatetta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 26 §. — ²⁾ S:n 16 p. syysk. 16 §. — ³⁾ S:n 17 p. kesäk. 23 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. marrask. 13 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. huhtik. 22 §. — ⁶⁾ Ks. 1924 vuod. kert. siv. 64.

Esityksestä antamassaan lausunnossa olivat useat kaupungin virastot ja laitokset ilmoittaneet jo aikaisemminkin etusijassa tehneensä hankintasopimuksensa kotimaisten liikkeiden kanssa, jos niiden tarjoamat tavarat laatuunsa ja hintaansa nähden olivat vastaavien ulkomaisten tavarain tasalla, sekä vastedeskin noudattavansa samaa menettelyä. Kaupunginvaltuusto, joka ei katsonut erityisen päätöksen tekemistä asiasta tarpeen vaatimaksi, jätti¹⁾ liiton esityksen huomioon ottamatta.

Sotaväen ravinto- ja rehuannokset. Uudenmaan läänin maaherran pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa sotalaitoksen tarpeisiin rauhanaikana annettavista luontoissuorituksista annetun lain määräämien ravinto- ja rehuannoksien hinnoituksesta kaupunginvaltuusto majoituslautakunnan ehdotuksesta ja sen laatiman laskelman mukaisesti sekä rahatoimikamarin lausuttua mielipiteensä asiasta päätti²⁾ esittää, että perusravintoannoksen hinnaksi miestä ja päivää kohti vuonna 1925 määrättäisiin 9: 20 markkaa, mistä määrästä laskettaisiin korvaukseksi aamiaisesta 2: 50 markkaa, päivällisestä 4: 50 markkaa ja illallisesta 2: 20 markkaa, sekä rehuannoksen hinnaksi päivässä ratsuhevoselle 15: 32 markkaa, tykistöhevoselle 15: 30 markkaa sekä kuormastohevoselle 14: 90 markkaa, minkä lisäksi huhti- ja lokakuulla tulisi lisää hevosta kohti 1: 25 markkaa, mikä vastasi puolen pellavasiemenkakkukilon hintaa.

Munkkiniemen yhdyskunnan rakennuskaava. Uudenmaan läänin lääninhallituksen pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa laaditusta Munkkiniemen yhdyskunnan VII kaupunginosan rakennuskaavaehdotuksesta, jonka Huopalahden kunnallislautakunta oli alistanut läänin maaherran tutkittavaksi ja vahvistettavaksi, valtuusto päätti³⁾ ilmoittaa, ettei kaupungin puolelta ollut muistuttamista puheena olevan asemakaavan hyväksymistä vastaan.

Malmin asemarakennus. Malmin ja Tapaninkylän kylien asukkaat, joiden tietoon oli tullut, että rautatiehallitus aikoi ryhtyä Malmin aseman uudelleenrakentamiseen, anoivat valtuutettujen asiamiesten välityksellä, että kaupungin toimesta suoritettaisiin anomukseen liittyvään karttaan tarkemmin merkityn, asemaa ympäröivän alueen geodeettinen kartoitus, m. m. jotta uusi asemarakennus ja ratapiha saataisiin sijoitetuiksi siten kuin seudun pinnanmuodostus ja kulkutiet asemakaavallisesti vaativat. Sekä kaupungin yleisten töiden hallitus että rahatoimikamari ehdottivat kuitenkin anomuksen evättäväksi, koska ehdotettu työ aiheuttaisi kaupungille 80,000 markan kustannukset tuottamatta vastaavaa hyötyä, topografiset kartat kun riittivät kaupungin tarpeisiin. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ rautatiehallitukselle lähetettävässä kirjelmässä ainoastaan anoa, että koska asema-alue rajoittui kaupungin tiluksiin ja käsitti alueen, joka lähitulevaisuudessa todennäköisesti yhdistettäisiin kaupunkiin, ja kaupungille sen vuoksi oli tärkeätä saada esittää toivomuksensa puheena olevan asemarakennuksen ja ratapihan sijoittamisesta, kaupungille suotaisiin tilaisuus tutustua ehdotukseen Malmin asemarakennuksen uudestaanrakentamiseksi ja antaa siitä lausuntonsa.

Muut esityksessä lausutut toivomukset jätettiin huomioon ottamatta.

*Ammattimaisen autobussiliikenteen ohjesääntö.*⁶⁾ Maistraatti ilmoitti⁵⁾ kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitean esityksestä ja rahatoimi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 28 §. — ²⁾ S:n 18 p. helmik. 5 §. — ³⁾ S:n 18 p. helmik 4 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. tammik. 29 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. elok. 10 §. — ⁶⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 103.

kamaria kuultuaan vahvistaneensa ammattimaisessa autobussiliikenteessä noudatettavan väliaikaisen ohjesäännön. Ilmoitus aiheutti ainoastaan pöytäkirjamerkinnän.

Lausunto autotaksan muutoksista. Helsingin autonkuljettajain yhdistys oli maistraatille huomauttanut, että maistraatin vahvistama autotaksa¹⁾ käsitti ainoastaan ensimmäisen ja toisen luokan autot, mutta että eräät autonomistajat olivat palvelleet yleisöä maksusta, joka alitti viimeksimainitulle luokalle vahvistetut maksut, mistä oli ollut seurauksena, että ne ammatinharjoittajat, jotka noudattivat voimassa olevaa taksaa, joutuivat kärsimään kilpailusta. Yhdistys oli edelleen esittänyt, että kaikki autot luettaisiin joko I tai II luokkaan, II luokan autojen perusmaksu alennettaisiin 6 markasta 5 markkaan, lisämaksu ajosta öiseen aikaan ja rautatienasemalta poistettaisiin sekä ammattimaisessa liikenteessä käytettyjen autojen luku rajoitettaisiin. Maistraatti oli tutkinut edellämainittua anomusta sekä Osakeyhtiö Helsingin autoliikenne—Helsingfors autotrafikaktiebolag nimisen yhtiön esittämää toivomusta saada soveltaa yhtenäistä autotaksaa, jossa ei olisi perus- eikä lisämaksuja ja jonka mukaan maksu olisi 1 markka jokaiselta aloitetulta 250 metrin matkalta, ja oli hankittuaan asiasta kaupungin poliisimestarin lausunnon voimatta kokonaan yhtyä hakijain eikä poliisimestarinkaan ehdotukseen tullut siihen päätökseen, että voimassa olevaan autotaksaan olisi tehtävä eräitä muutoksia, sekä palauttanut asian kaupunginvaltuustoon, jonka tuli antaa siitä lausuntoonsa.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto tämän johdosta oli kehoittanut liikenteenjärjestelykomiteaansa lausumaan mielipiteensä kysymyksestä, oli komitea puoltanut kolmen eri autoluokan käytäntöön ottamista, joilla jokaisella olisi eri ajomaksunsa. Edelleen komitea oli sitä mieltä, että kaikkiin luokkiin kuuluvien autojen pitäisi päästä kaikille vuokra-asemille, koska oli yleisön edun mukaista mikäli mahdollista voida käyttää kulloinkin halutun luokan autoja. Ajomaksua olisi I ja II luokassa alennettava 1 markka ja lisämaksu ajosta öiseen aikaan ja rautatienasemalta poistettava. Tässä yhteydessä komitea oli ottanut harkittavaksi myöskin kysymyksen autoa puhelimitse tilattaessa ajosta autoasemalta suoritettavan maksun poistamisesta tai mahdollisesta alentamisesta. Kun tämä kuitenkin tuntui kohtuuttomalta, koska matka autoasemalta paikkaan, mihin auto oli tilattu, usein voi olla sangen pitkä, ei mainittua maksua katsottu voitavan muuttaa, ennenkuin autojen tilausta varten olisi saatu aikaan yhteinen puhelinkeskus, joka huolehtisi siitä, että ilmoitettuun luokkaan kuuluva auto tilattaessa aina lähetettiin lähimmältä asemalta, jolta niitä oli saatavissa. Jotta epäjärjestyksiä asemilla voitaisiin välttää, oli vahvistettua taksaa ehdottomasti aina noudatettava. Toivomuksena komitea lausui, että asteittainen siirtyminen umpivaunujen käyttöön määrätäisiin pakolliseksi. Myöskin rahatoimikamari oli antanut lausunnon kysymyksestä ja pääasiassa yhtynyt liikenteenjärjestelykomitean ehdotukseen, kuitenkin sikäli siitä poiketen, että kamari katsoi autotaksan määräävän maksimitaksat, mutta ei minimitaksia, minkä johdosta ainoastaan olisi valvottava, ettei tinkiminen asemilla saanut tulla kysymykseen.

Maistraatille sittemmin antamassaan lausunnossa kaupunginvaltuusto komitean ja kamarin tekemiin ehdotuksiin yhtyen esitti²⁾, että maistraatti uutta autotaksaa laadittaessa ottaisi huomioon seuraavat näkökohdat:

1) että vuokra-autot jaetaan kolmeen luokkaan, I, II ja III luokkaan;

¹⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 162—165. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 6 §.

2) että autojen oviin ja jäähdyttäjiin pannaan vähintään 15 sm korkea ja 3 sm leveä messinkilaatasta tehty roomalainen numero, joka osoittaa, mihin luokkaan auto on luettu; autoissa saa edelleen olla toiminimen merkit, jotka kuitenkin eivät saa olla edellä mainittuja numeroja suuremmat; I luokan autojen pitää marraskuun 1 ja toukokuun 1 p:n välisenä aikana, lukien marraskuun 1 p:stä 1926, olla umpivaunuja;

3) pysäkit sijoittaa poliisi sopiviin paikkoihin kaupungissa, ollen asianomaiset oikeutetut, kunnes autopuhelinkeskus on järjestetty, rahatoimikamarin osoitusten mukaan pysäkeille panemaan puhelimia ehdoin, että kaikki puheena olevan ammatin harjoittajat ovat oikeutetut maksutta niitä käyttämään;

4) I ja II luokan autojen taksa pysytetään nykyisellään siten muutettuna, että pohjamaksua kumpaisessakin luokassa alennetaan 1 markalla; III luokan autojen taksa on muuten sama kuin II luokan autojen, paitsi että siinä ei ole pohjamaksua; edelleen poistetaan lisämaksu ajosta öiseen aikaan ja ajosta rautatienasemalta; sekä

5) vaatimus tai viittaus juomarahain saamiseen samoin kuin myös kaikenlaatuinen tinkiminen kielletään.

Harakan ampumarata. Sittenkuin suojeluskuntain yliesikunta oli anonut Uudenmaan läänin maaherralta lupaa yksinomaan asepajan tarkistusammuntaa varten tarkoitetun ampumaradan perustamiseen Harakan saarelle ja asiasta oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa, päätti ¹⁾ valtuusto ilmoittaa, ettei se tahtonut vastustaa myöntymistä anomukseen, kuitenkin edellyttäen, ettei rata tuottanut haittaa eikä vaaraa ympäristölle, sekä että, jos epäkohtia vastedes ilmaantuisi, hakijan oli heti ryhdyttävä toimenpiteisiin niiden poistamiseksi sekä vastattava mahdollisista vahingoista.

Kahvilan, ravintolain y. m. aukioloaika. Maaherra pyysi kaupunginvaltuuston lausuntoa ravintolain, yömajain, kahvilain, biljardien ja keilaratain avoinnapitoajasta Uudenmaan läänissä annetun säännön mahdollisesta muuttamisesta siten, että mainittujen liikkeiden aukioloajan pitennystä saisi myöntää klo 3:en asti yöllä sekä että pitennysanomus olisi jätettävä ennen klo 1 ip. samana päivänä, jona pitennystä haluttiin. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ antamassaan vastauksessa ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista maaherran ehdotusta vastaan.

Kansalaisoikeudet. 51 tapauksessa valtuusto puolsi ja 4 tapauksessa ehdotti evättäväksi Suomen kansalaisoikeushakemuksia ³⁾; 5 tapauksessa valtuusto ei katsonut itsellään olevan syytä lausua mielipidettään mainitun laatuista hakemuksista. Ensimmäisistä tapauksista 18 koski Venäjän, 12 Viron, 10 Ruotsin, 5 Saksan, 2 Latvian, 1 Itävallan, 1 Italian, 1 Sveitsin ja 1 Pohjoisamerikan Yhdysvaltain kansalaisia.

Elinkeino-oikeudet. 17 tapauksessa kaupunginvaltuusto antoi ⁴⁾ puoltavan lausunnon ulkomaalaisten anomuksista saada harjoittaa kaupungissa elinkeinoa.

2 tapauksessa valtuusto puolsi ⁵⁾ anomuksia saada harjoittaa huutokauppa-liikettä. Sensijaan valtuusto ehdotti ⁶⁾ evättäväksi erään ulkomaalaisen tekemän anomuksen saada oikeus ammattimaisen autoliikenteen harjoittamiseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 6 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 2 § ja 8 p. huhtik. 1 §. — ³⁾ S:n 4 p. helmik. 11 §, 4 p. maalisk. 4 §, 8 p. huhtik. 6 §, 29 p. huhtik. 27 §, 3 p. kesäk. 40 §, 7 p. lokak. 5 § ja 28 p. lokak. 7 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. tammik. 1 ja 2 §§, 18 p. helmik. 3 §, 4 p. maalisk. 3 §, 18 p. maalisk. 1 §, 8 p. huhtik. 2 §, 29 p. huhtik. 1 §, 13 p. toukok. 3 §, 3 p. kesäk. 3 ja 4 §§, 17 p. kesäk. 2 §, 12 p. elok. 5 ja 6 §§, 16 p. syysk. 1 §, 7 p. lokak. 2 §, 28 p. lokak. 2 § ja 25 p. marrask. 2 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. tammik. 3 § ja 18 p. helmik. 2 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 15 §.

93 tapauksessa valtuusto puolsi ja 2 tapauksessa ehdotti evättäväksi¹⁾ anomuksia saada avonaisissa myymälöissä myydä alkoholipitoisia aineita.

Oikeus omistaa kiinteistöjä. 7 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi²⁾ ulkomaiden kansalaisten anomuksia saada omistaa maassa kiinteistöjä.

Vuositolintarkastajain vaali. Kunnallisvaalien keskuslautakunnalta saapuneen ilmoituksen mukaan oli joulukuun 4 ja 5 p:nä 1924 toimitetussa vaalissa valittu³⁾ vuositolintarkastajiksi johtaja J. Kauppi, kamreeri T. Wilppula, ylimääräinen oikeusneuvosmies O. Ekman ja johtaja E. Sederholm sekä näiden varamiehiksi johtaja J. Bärlund, kassanhoitajatar M. Sinisalo, kauppias N. von Weymarn ja hinnoittaja E. Edelmann.

Kaupunginvaltuutettujen vaali. Kunnallisvaalien keskuslautakunta ilmoitti, että uuden lainsäädännön johdosta ainoastaan kaupunginvaltuusto oli valittava yleisillä vaaleilla mutta ei, kuten aikaisemmin, tilintarkastajia. Samalla lautakunta ehdotti, että uusien valtuutettujen vaali toimitettaisiin paitsi joulukuun 4 p:nä myöskin 5:ntenä, minkä ehdotuksen valtuusto hyväksyi⁴⁾.

Kaupungin vuoden 1925 tilien tarkastus. Vuoden 1917 kunnallislain 8 §:n 1 kohdan säännöksen mukaan oli kaupungin tilintarkastajat valittava yleisillä vaaleilla kaupunginvaltuutettujen vaalin yhteydessä, jota vastoin kaupunkien kunnallislain muutoksista helmikuun 21 p:nä 1925 annetun lain 17 §:n 2 kohdassa säädettiin, että kaupunginvaltuuston tuli tammikuussa pidettävässä kokouksessa valita tilintarkastajat vuodeksi kerrallaan. Koska vuoden 1926 tammikuussa valittavien tilintarkastajain tuli tarkastaa mainitun vuoden tilit, oli ilmaantunut epätietoisuutta siitä, miten vuoden 1925 tilien tarkastus lain mukaisesti oli toimitettava, kun neljä vuosina 1922, 1923 ja 1924 valituista kahdestatoista tilintarkastajasta oli erovuorossa. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ poiketen vuonna 1918 tekemästään päätöksestä⁶⁾ vahvistaa kaupungin vuoden 1925 tilintarkastajain luvun kahdeksaksi sekä antaa mainitun tarkastuksen toimittamisen vuosien 1923 ja 1924 lopussa yleisillä vaaleilla valittujen kahdeksan tilintarkastajan tehtäväksi.

Tilintarkastajain vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin vuoden 1925 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi⁷⁾ kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Sailors homen vuoden 1925 tilien tarkastajiksi valittiin⁸⁾ kauppias A. E. Sundström ja hänen varamieheksen pankkiiri O. Lucander.

Majoituslautakunnan jäsenen ja puheenjohtajan vaali. Majoituslautakunnan jäseneksi ja puheenjohtajaksi kuluvan vuoden loppuun manalle menneen eversti M. af Enehjelmin sijaan kaupunginvaltuusto valitsi⁹⁾ everstiluutnantti I. Lydmanin.

Kaupunginkirjaston inventtaajain vaali. Koska kaupunginkirjaston kirjavaraston inventtaus, joka kirjaston ohjesäännön mukaisesti oli toimitettava joka viides vuosi, viimeksi oli toimitettu vuonna 1920, päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto antaa vtn Janssonin, Noposen ja Pietikäisen tehtäväksi yhdessä kirjastonhoitajain A. Coranderin ja R. Sopasen kanssa toimittaa vuoden varrella ohjesäännön mukaisen inventtauksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 9 §, 4 p. maalisk. 5 §, 8 p. huhtik. 5 §, 3 p. kesäk. 41 ja 42 §§, 17 p. kesäk. 11 §, 16 p. syysk. 3 §, 28 p. lokak. 5 §, 9 p. jouluk. 42 § ja 16 p. jouluk. 9 §. — ²⁾ S:n 21 p. tammik. 4 §, 4 p. helmik. 3 §, 4 p. maalisk. 1 § ja 11 p. marrask. 1 §. — ³⁾ S:n 7 p. tammik. 1 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. lokak. 8 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. jouluk. 5 §. — ⁶⁾ Ks. vuod. 1918 kert. siv. 256. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 17 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. jouluk. 2 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. huhtik. 4 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. huhtik. 18 §.

Vapautus valiokuntain ja komiteain jäsenyydestä. Vt Patokoski, joka aikoi muuttaa pois paikkakunnalta, vapautettiin¹⁾ uuden sairaalaohjesäännön ehdotusta tarkastamaan asetetun komitean jäsenyydestä, ja hänen sijaansa valittiin¹⁾ vt Pietikäinen.

Vapautus johto- ja lautakuntain jäsenyydestä. Varatuomari J. Eerikäinen, joka vuosina 1921 ja 1922 oli ollut tutkijalautakunnan jäsenenä ja vuonna 1924 toimitetussa vaalissa uudelleen oli valittu siihen, anoi vapautusta tästä tehtävästä, koska se häittäsi hänen asianajotoimintaansa. Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ anomukseen ja valitsi²⁾ hallintosihteeri I. Toivasen herra Eerikäisen sijaan tutkijalautakunnan jäseneksi.

Valiokuntain ja komiteain jäsenten vaali. Talousarviovaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi³⁾ vtt A. Aallon, von Frenckellin, Halmeen, Harvian, Idströmin, Lindforsin, Moisio, Tulenheimon ja Wuolteen sekä vtn Tulenheimon saatua⁴⁾ omasta pyynnöstään vapautuksen tästä tehtävästä hänen sijaansa vtn Paloheimon.

Valiokuntaan, joka asetettiin valmistelemaan kysymystä yleishyödyllisten yritysten ja laitosten kannatusmäärärahan jakamisesta, valittiin⁵⁾ jäseniksi vtt Ahlfors, Hurmerinta, Meinander, Nuru ja Sillanpää, minkä ohessa valtuusto valtuutti valiokunnan vahvistamaan avustusanomusten ja asianomaisilta hallituksilta ja lautakunnilta tarvittavain lausuntojen antamisen määrääjat.

Valiokuntaan, joka asetettiin tarkastamaan laadittua ehdotusta Helsingin henkikirjoituksen ja veronkannannan uudestaanjärjestämiseksi, valittiin⁶⁾ vtt Ilkonen, Levonius ja Norrmén.

Kaupunginvaltuusto vahvisti⁷⁾ sen komitean⁸⁾ jäsenluvun, jonka tuli valmistella mahdollisuuksia lähitulevaisuudessa perustaa kunnan kirjapaino ja sen yhteyteen kirjansitomo, kolmeksi, ja valitsi edustajikseen komiteaan johtaja V. Nylanderin ja vtn Hellgrenin, minkä ohessa rahatoimikamaria kehoitettiin⁷⁾ valitsemaan komitean kolmas jäsen.

Sen komitean⁹⁾ jäseniksi, jonka tuli laatia ja lähettää valtuustolle ehdotus kaupungin sairaalain ehjesäännöiksi ja yhteisiksi säännöiksi sekä tarkastaa laaditut ehdotukset sairaalain tililaitoksen ja sairaanhoitajataitokoulun ohjesäännöiksi, kaupunginvaltuusto valitsi¹⁰⁾ lääkintöneuvos G. R. Idmanin sekä vtt Patokosken, Ryömän, Tolletin ja Tulenheimon. Viimemainitun tultua nimitetyksi pääministeriksi ja sen johdosta anottua vapautusta komitean jäsenyydestä valittiin¹¹⁾ hänen sijaansa vt Lundson.

Sen komitean jäseniksi, joka asetettiin¹²⁾ edelleen valmistelemaan kysymystä Kivelän sairaalan keittiörakennuksen rakentamisesta sekä asuntojen järjestämisestä mainitun sairaalan henkilökunnalle kaupunginvaltuusto valitsi¹³⁾ johtaja W. A. Lavoniuksen sekä vtt Lindforsin, Moisio, Sillanpään ja Tolletin.

Siihen komiteaan, jonka tuli antaa lausunto rahatoimikamarin tekemästä ehdotuksesta rautatienasemaan rajoittuvan kaupunginalueen asemakaavan laatimiseksi, kaupunginvaltuusto valitsi¹⁴⁾ vtt J. E. Aallon, Leinon, Lindbergin ja Paloheimon, minkä ohessa rautatiehallitusta oli kehoitettava valitsemaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 1 §. — ²⁾ S:n 21 p. tammik. 25 § ja 4 p. helmik. 25 §. — ³⁾ S:n 7 p. tammik. 5 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. kesäk. 8 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. tammik. 6 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. lokak. 6 §; ks. myös tätä kert. siv. 123. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 9 §. — ⁸⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 115. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 130. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 16 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. huhtik. 26 §. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. siv. 36. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 10 §. — ¹⁴⁾ S:n 29 p. huhtik. 15 §; ks. myös tätä kert. siv. 6.

komiteaan yksi jäsen. Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan vtn Ehrnroothin tuli toimia komitean puheenjohtajana.

Terveystoimikunta oli puoltolauseensa ohella lähettänyt valtuustolle professori vapaah. O. von Hellensin tekemän esityksen, että asetetaisiin komitea valmistelemaan kysymystä kotiterveydenhoidon ja kotitaloudenhoidon opetuskurssien järjestämisestä perheenemännille ja nuorille naisille, ja kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ ehdotuksen hyväksyen valita edustajikseen komiteaan vtn Gebhardin ja rouva L. Saarikiven, minkä lisäksi rahatoimikamaria, terveydenhoitolautakuntaa ja sosialilautakuntaa kutakin kehoitettiin valitsemaan yksi jäsen mainittuun komiteaan.

Johto- ja lautakuntien jäsenten vaali. Puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalissa johto- ja lautakuntiin kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾:

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi toimittaja A. Aallon, insinööri E. von Frenckellin ja johtaja Y. Harvian sekä varajäseniksi asioitsija A. J. Luostarisen ja johtaja M. Sergeliuksen;

rahatoimikamariin: jäseniksi pankinjohtajat G. Eslanderin ja T. Grotenfeltin, johtaja K. Heinosen, pankinjohtaja J. A. Levoniuksen; filosofianmaisteri K. A. Wideniuksen ja seppä A. Virran;

satamahallitukseen: jäseniksi kirjaltaja K. F. Hellgrenin, satamatyöntekijä R. Kopran, johtaja J. Pelinin, filosofiantohtori H. Ramsayn ja johtaja K. Seidenschurin sekä näistä varapuheenjohtajaksi filosofiantohtori H. Ramsayn;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckellin, johtaja Y. Harvian, taloudenhoitaja H. Moisio, toimittaja M. Paasivuoren, arkkitehdit E. Paalasen ja A. Toivosen sekä kunnallisneuvos V. v. Wrightin;

työvälistötoimiston johtokuntaan: jäseniksi kivityöntekijä V. Huuskosen, filosofiantohtori S. Ivalon, toimittaja M. Paasivuoren, kirjelijättelijä P. Rahikaisen ja filosofiantohtori E. Railon;

kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi: konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, seppä J. Hallan, kivityöntekijä V. Huuskosen, merikapteeni H. L. Laurentin, varastonhoitaja K. V. Saxellin, pankinjohtaja Y. A. Uotilan, filosofianmaisteri E. Warosen, tehtailija K. A. Wiggin ja rakennusmestari O. Vilamon;

kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi: metsäneuvos E. J. Koskenmaan, metallityöntekijä J. K. Lehtosen, varatuomari H. Munckin, arkkitehti U. Åbergin ja viilaaja F. A. Åkermanin;

kaupunginkassan inventtaajiksi: konttoristi M. Sinisalon ja filosofianmaisteri J. Toiviaisen sekä heidän varamieheksi kamreeri V. Hougbergin ja ajuri K. M. Pukin;

verotuslautakuntaan: jäseniksi varatuomari E. J. Ahlan, filosofianmaisteri A. Ekströmin, kamarineuvos E. E. Enebergin, kanslianjohtaja Hj. Enwaldin, varatuomari B. von Fieandt, maalarimestari A. Haanojan, johtaja P. E. Hallblomin, filosofiantohtori J. Helon, majuri Hj. Honkasen, varastotyöntekijä M. Korhosen, kivityöntekijä H. Laukkasen, vanhemman lehtorin E. Malmbergin, johtaja R. Nikanderin, kauppias A. F. Nymanin, talonmies O. J. Rantasen, valaja O. Saaren, kultaseppä A. Tillanderin, työvälistysneuvoja T. Uskin, talonomistaja E. Wanteen, maalari T. Wirtasen ja verhoilija E. Wäisäsen;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 21 §. — ²⁾ S:n 16 p. jouluk. 2 ja 3 §.

lutkijalautakuntaan: jäseniksi protokollasihteeri G. W. Boijerin, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, kirvesmies J. Järvisen, metallityöntekijä P. Kalervon, maalari J. Konttisen, johtaja A. Kuusen, johtaja E. Sederholmin ja hallintosihteeri J. Toivasen;

julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan: jäseniksi professori O. Targanteen ja työnvälitysneuvoja T. Uskin;

holhouslautakuntaan: jäseneksi hallintoneuvos A. Rikbergin;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, toimittaja R. Itkosen, ammattijärjestön sihteerin E. A. Metsärannan, hallintoneuvos O. Möllerin ja lakitieteenkandidaatti S. J. Pentin;

urheilulautakuntaan: jäseniksi kansakoulunopettaja U. Autosen, asioitsija Y. Ennen, insinööri E. von Frenckellin, verhoilija V. Lähteisen ja hammaslääkäri R. Stenbergin;

rattiuslautakuntaan: jäseniksi pastori K. K. Aron ja muurari O. W. Paanasen sekä varajäseniksi toimittaja A. E. Leinon ja opettajatar O. Oinolan;

ammattioppilaslautakuntaan: puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wrightin ja varapuheenjohtajaksi varatuomari E. von Böehmin sekä jäseniksi maalarimestari A. Haanojan, metallityöntekijä Y. Lehtisen, kultaseppä F. V. Lindroosin ja kirjansitoja E. Merikosken sekä varajäseniksi metallisorvaaja Hj. Blomqvistin, tehtailija V. W. Holmbergin, johtaja L. Lyytikäisen ja työnjohtaja E. Nurun;

palotoimikuntaan: jäseniksi johtaja G. Idströmin, insinööri I. Killisen, mallipuseppä K. L. Lydmanin ja kamreeri A. J. Suvirannan;

majoituslautakuntaan: jäseniksi uunityöntekijä K. Järvisen, varatuomari G. Leopoldin ja everstiluutnantti I. Lydmanin sekä varajäseniksi asioitsija K. Aaltosen ja everstiluutnantti V. Holopaisen; näistä valittiin puheenjohtajaksi everstiluutnantti Lydman ja varapuheenjohtajaksi varatuomari Leopold;

köyhäinholtolautakuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri H. Alleniuksen, ylijohdaja A. P. Arvelon, ensimmäisen palomestarin W. Bergströmin, eversti O. Ehrströmin, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, rouva I. Grönstrandin, taloudenhoitaja A. Halmeen, laulunopettajatar P. af Heurlinin, rouva E. Huttusen, toimittaja A. E. Leinon, aluelääkäri V. Leontjeffin, taloudenhoitaja H. Moision, sementtityöntekijä P. Nevalaisen, kansakoulunjohtaja A. Noposen, kansakoulunopettajatar O. Oinolan, rouva F. Pietikäisen ja pianoteknikko J. Virtasen sekä varajäseniksi ulkotyöläisen J. E. Aallon, lääketieteentohtori E. Alhon, pastori T. af Björksténin, metallityöntekijä Hj. Blomqvistin, kättilö H. Edelmännin, ammattientarkastaja I. Grönbergin, veturinkuljettaja F. B. Gröndahlin, sairaanhoitajatar L. Haganin, filosofianmaisteri E. Heikelin, rouva H. Kaukosen, varastotyöntekijä M. Korhosen, ompelijatar S. Lehtisen, metallityöntekijä J. K. Lehtosen, rouva F. Lönnqvistin, lääketieteentohtori A. Ruotsalaisen, rouva M. Salmelan, lääketieteellisensiaatti A. Wartiovaaran ja aluelääkäri L. Wetterstrandin. Lautakunnan puheenjohtajaksi valittiin jäsen Bergström ja varapuheenjohtajaksi jäsen Virtanen.

lastensuojelulautakuntaan: jäseniksi nuor. oikeusneuvosmiehen B. C. Carlsonin, kansakoulunjohtaja A. Noposen, lastentarhanjohtajatar I. Poppiuksen, professori M. Ruuthin, tarkastajatar M. Sillanpään, rouva A. Suomisen ja kirjanpitäjä B. Tabellen sekä näistä puheenjohtajaksi professori Ruuthin ja varapuheenjohtajaksi tarkastajatar Sillanpään;

suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi toimittajat K. Koskimiehen ja P. Lönngrénin;

ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. Mickwitzin ja rouva F. Pietikäisen;

ammattiopetuslaitosten johtokuntaan: puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wrightin sekä jäseniksi maalarimestari A. Haanojan, rouva E. Ivalon, asioitsija A. J. Luostarisen, johtaja L. Lyytikäisen, rouva M. Paason ja johtaja M. Sergeliuksen;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos E. Böökin, filosofiantohtori T. Hultinin, dosentti K. S. Laurilan, filosofianmaisteri R. Liukkosen, kansakoulunjohtaja A. Noposen, talonmies O. J. Rantasen ja toimittaja Y. Räisäsen;

työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. af Forselleksen, filosofianmaisteri Y. Heikelin, filosofiantohtori A. Mickwitzin, rouva F. Pietikäisen, professori J. E. Rosbergin, johtaja M. Sergeliuksen ja kirjakauppa-apulaisen F. Sundquistin;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi opettajatar N. Bohnhofin, rouvat F. Borgmanin ja M. Oksasen, lääketieteentohtori A. Ruotsalaisen ja kirkkoherra E. Wirénin;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi arkkitehti E. Fabritiuksen ja rouva F. Pietikäisen;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. H. Bergholmin, professori H. Bergrothin, kivityöntekijä V. Huuskosen, filosofiantohtori G. Schaumanin ja ylim. professorin V. Voionmaan;

kaupunginmuseon johtokuntaan: jäseniksi filosofianlisensiaatti J. Ailion, filosofiantohtori A. Hämäläisen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi yliarkkitehti H. Lindbergin, kirjaltaja V. Mikkolan, kauppaneuvos A. Niklanderin, filosofiantohtori H. Ramsayn ja puuseppä E. G. Vuorisen;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi professori A. L. Hjelmmannin, metallityöntekijä O. Niemen, insinööri Hj. Pehrmanin, sähkötekniikko V. V. Salovaaran ja insinööri E. Schröderin sekä näistä puheenjohtajaksi professori Hjelmmannin ja varapuheenjohtajaksi insinööri Pehrmanin;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi insinöörit E. Moringin ja M. M. Muoniovaaran, kirvesmies A. Mäkisen, sähkötyöntekijä O. V. Oksasen, arkkitehti A. Toivosen, rakennusmestari I. W. Uddin ja arkkitehti V. Vähäkallion sekä näistä puheenjohtajaksi insinööri Muoniovaaran ja varapuheenjohtajaksi insinööri Moringin;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi toimittaja A. Aallon, professori H. Kyrklundin, rakennusmestari A. Malmin ja johtaja M. Sergeliuksen; sekä

maatalouslautakuntaan: jäseniksi ylim. professorin E. Ehrnroothin, maatalusneuvos K. J. Ellilän, kaupungingeodeetti W. O. Lillen, johtaja V. Tannerin ja luottamusmies V. Wiherkosken.

Komiteavaltuuksien jatkaminen. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ jatkaa toistaiseksi vttille Halmeelle, Lindforsille ja Paloheimolle sekä heidän varamielilleen vttille Huuskoselle ja Ramsaylle annettuja²⁾ valtuuksia edustaa kaupunkia niissä neuvotteluissa, jotka pidettäisiin Helsingin—Risteen rautatiesuunnitelmaa harrastavain kuntain edustajain kesken.

Vanhempainneuvostojen vaali. Maistraatin kehoituksesta kaupunginvaltuusto valitsi³⁾ valtioneuvoston päätöksen nojalla syyskuun 1 p:nä

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. elok. 24 §. — ²⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 171. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 2 §.

toimintansa aloittaneen uuden suomalaisen poikalyseon vanhempainneuvoston kolmivuotiskaudeksi syyskuun 1 p:stä 1925 syyskuun 1 p:än 1928.

Jäsenten valitseminen yksityisten laitosten johtokuntiin. Ammattien edistämislaitoksen johtokunnan jäseneksi valittiin ¹⁾ työnvälitysneuvoja T. Uski sekä hänen varamieheksensä insinööri E. von Freneckell.

Taideteollisuuskeskuskoulun johtokunnan jäseniksi valittiin ¹⁾ filosofianlisensiaatti J. Ailio ja professori A. Lindgren sekä heidän varamiehikseen kirjaltaja K. F. Hellgren ja arkkitehti V. Jung.

Kauppakorkeakoulun johtokunnan jäseneksi valittiin ¹⁾ pääjohtaja J. Castrén.

Sailors homin johtokunnan jäseneksi valittiin ¹⁾ konsuli A. Holmström ja varajäseneksi kamreeri V. Hougberg.

Ammattien edistämislaitoksen johtokuntaan valittiin varajäseneksi maalارimestari H. A. Bergström insinööri W. K. Åströmin sijaan, jonka toimikausi päättyi joulukuun 31 p:nä 1926 ja joka anomuksesta oli vapautettu tehtävästään ²⁾.

Jäsenten valitseminen lakimääräisiin lautakuntiin. Uudenmaan läänin maaherran vahvistettua Helsingin tulo- ja omaisuusverotuslautakunnan jäsenluvun kahdeksaksi kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ mainitun lautakunnan jäseniksi johtaja P. E. Hallblomin, filosofiantohtori J. Helon, majuri H. Honkasen ja lehtori E. Malmbergin sekä varajäseniksi varatuomarit E. Blomqvistin ja B. von Fieandtin, hallitussihteeri O. J. Laurilan ja metallityöntekijä J. K. Lehtosen.

Puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali kunnallisvaalien keskuslautakuntaan. Kunnallisen vaalilain 3 §:n mukaisesti toimitettiin ⁴⁾ puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali kunnallisten vaalien keskuslautakuntaan samoin kuin kaupungin äänestysalueiden vaali-lautakuntiin.

Kaupungin edustus eri kongresseissa. Helsingissä pidettävän toisen yleisen asuntokongressin järjestelykomitean kutsuttua kaupunginvaltuuston ottamaan osaa siihen kongressiin, jonka Asuntoreformiyhdistys, Suomen kaupunkiliitto ja Suomen kaupunginrakentajain liitto aikoivat järjestää Helsingissä toukokuun 22 ja 23 p:nä, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto valita vtt A. Aallon, Gebhardin, Lindforsin, Nurun ja Uddin edustajikseen puheena olevaan tilaisuuteen.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ antaa puheenjohtajalleen A. Tulenheimmolle tehtäväksi edustaa kaupunkia Pariisissa syyskuun 28 p:nä—lokakuun 4 p:nä pidettävillä kansainvälisillä kaupunkipäivillä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 2 §. — ²⁾ S:n 16 p. jouluk. 6 §. — ³⁾ S:n 16 p. jouluk. 4 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. kesäk. 6 § ja 28 p. lokak. 19 ja 20 §§. — ⁵⁾ S:n 29 p. huhtik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. elok. 26 §; vrt. tätä kert. siv. 95.